

İlham Əliyev:
“Bizi qədim
dostluq telləri
bağlayır”

Bax 3

**Fransa portalı
Azərbaycan
qadınlarının
cəmiyyətdəki
rolundan yazar**

Bax 8

**Xocalı soyqırımı
Meksika
mediasının
diqqət
mərkəzində**

Bax 2

**“SƏS” qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir**

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

Nº 043 (6008) 4 mart 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

“Əlince” Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

*Prezident İlham Əliyev
martın 3-də Goranboy
və Şəmkir rayonlarına
səfər edib*

Bax 4

Koronavirus turizm bazarına nə dərəcədə təsir edəcək?

Koronavirus (COVID-19) epidemiyası bu gün dünyada geniş yayılıb və virusun aradan qaldırılması istiqamətində geniş səpki tədbirlər həyata keçirilir. Yoluxma hallarının aşkarlanması...

Bax 8

Azərbaycanın ilk Fəal Yaşlanması İndeksi hazırlanacaq

BMT-nin Əhali Fondu və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərafından həyata keçirilən “Bütün yaşlar üçün cəmiyyətin qurulması: fəal yaşlılaşma yolu ilə Azərbaycanda yaşlıların rifahının təşviq edilməsi”...

Bax 9

Ronaldonun anası İFLİC OLDU...

“Juventus”un futbolcusu Kristiano Ronaldonun anası Dolores Aveironun sahəsində problem yaranıb. Qolaz xarici KIV-lər istinadən xəber verir ki, 65 yaşlı qadın dönen gecə insult keçirib və tacili olaraq xəstəxanaya yerləşdirilib. Həkimlərin cərrahi müdaxiləsi səyində iflic və digər...

Bax 9

Bax 16

İranda koronavirusdan ölənlərin sayı 77 nəfərə çatdı

Bax 12

**“Neft gəlirlərinin
səmərəli istifadəsi
mühüm sosial-
iqtisadi layihələrin
icrasını
şərtləndirir”**

Bax 9

**Əli Karimli
naya görə
arzuolunmazdır?**

Bax 14

“Azərbaycan bütün sahələrdə çox dəyişib”

Prezident İlham Əliyev Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankının nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Martin 3-də Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankının birinci vitse-prezidenti Yurgen Riqterinkin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. AZERTAC xəbər verir ki, qonaqları salamlayan Prezident İlham Əliyev bildirib ki, əməkdaşlığın səviyyəsi bizi çox qane edir:

“Azərbaycan üçün portfolio 3,5 milyard dolları ötüb. Mənə verilən məlumatə görə, bu, 170-dən çox layihədir. Yaxşı məqam ondadır ki, bunun yarısı özəl sektorun payına düşür. Düşünürəm ki, bu, həm də Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsinin çox yaxşı göstəricisidir. Çünkü Azərbaycanda özəl sektor bu sahədə cəmləşib. Biz onların rəqabətqabiliyyəti olmasına kömək etmek üçün işləyirik. Şadıq ki, qeyri-enerji ixracatımız artır. Bu, şaxələndirilmənin göstəricisidir. Əlbəttə ki, biz daha çox iş görməliyik. Biz, həmçinin lazımlı olan zaman infrastruktur layihələrimizə verdiyi güclü dəstəyə görə Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankına minnətdəriq. Lakin indi onların əksəriyyəti uğurla tamamlanıb. Cənub Qaz Dəhlizinə dəstəyə görə sizə xüsusi təşəkkürümüz bildirmək istəyirəm. Biz bu yaxınlarda Məşvərət Şurasının 6-ci toplantısında il ərzində görülən işləri ve gələcək planları nəzərdən keçirdik. Beləliklə, tərəfdən hər zaman çox müsbət olub və müxtəlif vaxtlarda biz diqqəti Azərbaycan iqtisadiyyatının praktiki ehtiyacları üzərində cəmlədik. Düşünürəm ki, bu, həmçinin çox əməkdaşlığımız ərzində Azərbaycan bütün sahələrdə, o cümlədən, iqtisadi sahədə çox dəyişib. Ona görə də, indi qarşımızda duran çağırışlar və məsələlər 10 il bundan əvvəl üzləşdiklərimizdən fərqlidir. Beləliklə, bizim əsas istiqamətimiz özəl sektor, qeyri-enerji iqtisadiyyatı, yaşıl iqtisadiyyat, sənaye istehsalının artırılmasıdır. Biz qeyri-enerji sektorunda sənaye istehsalında belə də ən yüksək səviyyəyə nail olmuşuq. Ötən il bu 15 faizə yaxın olub. Bu ilin yan-

varında rəqəmlər təxminən eynidir. Beləliklə, bu, onu göstərir ki, infrastruktur layihələri, eləcə də, sahibkarlıq olan dövlət dəstəyi çox müsbət investisiya mühiti yaradıb. Siz “Doing Business” hesabatından bizim islahatlarımıza barədə bilirsiniz. Biz 20-yə yaxın ən islahatçı ölkə arasında yer almışq. Lakin yenə də çox iş görülməlidir. Ona görə də mən düşünürəm ki, qarşidan gələn dövrə, - biz 2020-ni yaxşı nəticələrlə başlayırıq, - evveller olduğu kimi yena də Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankından eyni dəstəyi almaq üçün qısa və uzunmüddətli addımlarımızı və strategiyamızı müvafiq şəkildə planlaşdırımlıyalıq. Əminəm ki, sizin bütün əlaqələriniz bize bu məqsədə çatmağa imkan verəcək.”

Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankının birinci vitse-prezidenti Yurgen Riqterink təmsil etdiyi bankla Azərbaycan arasında uzun illərdir mövcud olan münasibətlərdən razılığını ifadə etdi. İndiyə kimi Bankın ölü-

kəmizə 3,3 milyard dollardan çox investisiya yatırığını bildirən Yurgen Riqterink həzirdə 1,1 milyard dollar dəyərində investisiya portfelinin olduğunu da söylədi.

Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankının icraçı direktoru ilə birləşdə Davosda Prezident İlham Əliyev ilə görüşünü xatırlayan qonaq Azərbaycan dövləti başçısının iqlim dəyişikliyi məsələləri və ölkədə xarici borcun azalması ilə bağlı görülən işlər barədə söylədiklərinin maraq doğurduğunu vurguladı. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda aparılan iqtisadi islahatları yüksək qiymətləndirən Yurgen Riqterink ölkəmizdə həyata keçiriləcək birgə layihələrin icrası və əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün yaxşı imkanları olduğunu bildirdi.

Söhbət zamanı bərpa olunan enerji, nəqliyyat, özəl sektorun inkişafı, meliorasiya və su təchizatı və digər sahələrdə əməkdaşlığın konkret istiqamətləri ilə bağlı mü-

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Goranboy rayonunda əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılmasına və əhalinin içmeli suya tələbatının ödənilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Martin 3-də “Ağstafa, Gədəbəy, Şəmkir və Tovuz rayonlarında yaşayış məntəqələrinin qazlaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Sərəncam imzalayıb.

zakirələrin aparılmasıının zəruriliyi qeyd edildi. Görüşdə Azərbaycan ilə Avropa Yenidənqurma və İnkışaf Bankı arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi və perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Xocalı soyqırımı Meksika mediasının diqqət mərkəzində

Meksikanın ən çox oxunan ingilisdilli “Pulse News Mexico” qəzetində jurnalist Tereza Marqolisin Xocalı soyqırımının 28-ci ildönümü ilə bağlı “Soyqırımı ni anarkən” sərlövhəli məqaləsi dərc olunub.

Məqalədə fevralın 26-da müasir tarixinin dəhşətli və ən faciəvi soyqırımlarından birinin 28-ci ildönümünün qeyd olunduğu bildirilir. Müasir tarix kitablarında bu soyqırımı haqqında kifayət qədər məlumat olmasa da, bütün bir kəndin amansızcasına yer üzündə silinməsinin Azərbaycan xalqının yaddaşında əbədi qalacağı qeyd edilir. Müəllif bəzi soyqırımların dünya ictimaiyyəti tərəfindən tanınış qırandığına baxmayaraq, digərlərinin layiq olduğu qədər işçiləndirilmədiğini teessüf hissi ilə qeyd edir və həmin soyqırımlardan birinin 1992-ci ildə Xocalıda baş verdiyini oxucuların diqqətinə çatdırır.

Məqalədə, həmçinin Meksikanın dünyada Xocalı soyqırımı tənqidi ölkələr arasında olduğu qeyd olunur. 28 il bundan əvvəl erməni hərbi birləşmələrinin Azərbaycan

ərazisini işgal etdiyi və bütün bir kəndin yerlə yekən olunduğu diqqətə çatdırılır. Eyni zamanda, Xocalı soyqırımı barədə etrafı məlumatlar təqdim olunur. Erməni işğalçıları tərəfindən zülmə məruz qalan silahsız insanlardan bəzilərinin xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirildiyi qeyd edilir.

Məqalədə, habelə beynəlxalq ictimaiyyətin Xocalı soyqırımı qıyanan bəyanatlar yaydığı, “Human Rights Watch” kimi beynəlxalq insan hüquqları müdafiəsi təşkilatları tərəfindən pişəndiyi və BMT Tehlükəsizlik Şurası tərəfindən qətnamələrin qəbul edildiyi qeyd olunur.

Müəllif dünya ictimaiyyətinin qısa müddət ərzində Xocalı dəhşətlərini pişlediyinə baxmayaraq, indi bu soyqırımına lazımi diqqət yetirilmədiyini teessüf hissi ilə qeyd edir. Xocalı əhalisinə qarşı tərədilən cinayətlərin bütün bəşəriyyəte qarşı cinayət adlandıran müəllif ermənilərin niyyətinin Xocalılı və onun əhalisinə yer üzündən silmək olduğunu qeyd edir. Bildirilir ki, Azərbaycanın Meksikadakı səfirliyi tərəfindən hər il Xocalı şəhidlərinin xatirəsinə anım mərasiminin təşkil edilməsinə baxmayaraq, yerli mətbuat

və insan hüquqları qrupları tərəfindən bu məsələyə daha böyük diqqət ayrılmalıdır.

Məqalədə dünya ictimaiyyətine səslənən müəllif yazır: “Xocalıda törətdikləri vəhşiliklərə görə Ermənistən məslühiyyətə cəlb olunması üçün dünya ictimaiyyəti öz qəti mövqeyini bildirməlidir. Yalnız bundan sonra Ermənistənla Azərbaycan arasındakı mövcud münaqişə hellini tapa bilər”.

Azərbaycanın 20 faiz ərazi-sininhələ də Ermənistən işğal altında olduğunu qeyd edən müəllif işğal nəticəsində bir milyondan çox insanın qaçqın və məcburi köçküni vəziyyətinə düşdüyüni oxucuların diqqətinə çatdırır. Qeyd olunmalıdır ki, Meksikanın “El Arsenal” və “El Mundo Para Ti” xəber portallarında da jurnalist Sofia Salinasın Xocalı soyqırımı ilə bağlı geniş məqalələri dərc olunub.

Remembering the Carnage

Photo: Anadolu Press

By THÉRÈSE MARGOLIS

Wednesday, Feb. 26, will mark the 28th anniversary of one of the most gruesome and tragic acts of genocide in recent history.

İlham Əliyev: "Bizi qədim dostluq telləri bağlayır"

Prezident İlham Əliyev Rusyanın Rostov vilayətinin qubernatorunun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Martin 3-də Rusiya Federasiyasının Rostov vilayətinin qubernatoru Vasili Qolubevin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, nümayəndə heyətinin üzvlərini salamlayan Prezident İlham Əliyev bildirib ki, bizi qədim dostluq telləri bağlayır:

-Xoş gəlmisiniz, sizi görməyə çok şadam. Əminəm ki, səfəriniz məhsuldar və xoş olacaq. Bizi qədim dostluq telləri bağlayır. Şadam ki, bu gün bize gəlmisiniz. Əlbette, sizin səfərinizin gündəliyi yetərince zəngindir. Bildiyimə görə, çoxlu görüşlərin olacaq. Mənim fikrimcə, bu görüşlərin hamısı çox konstruktiv olacaq və onların nəticələrinə əsasən gələcək əməkdaşlıq yollarını planlaşdıracaq. Ona görə ki, həm əmtəə dövriyyəsinin artırılması, həm də investisiya layihələrinin, mədəni layihələrin həyata keçirilməsi sahəsində böyük potensial var. Ümumiyyətlə, biz qonşuyuq, demək olar ki, eyni regionda yaşayırıq. Buna görə də, kənd təsərrüfatı istiqamətləri ümumiyyətlə oxşardır. Odur ki, kooperasiya üzrə istiqamətlər çoxdur. Bildiyiniz kimi, biz sizin kənd təsərrüfatı texnikasından feal istifade edirik və bizim fermerlər razıdır. Beləliklə, görüləsi işlər çoxdur, gündəlik zəngindir. Ümidvaram ki, səfəriniz çox səmərəli olacaq. Bir daha xoş gəlmisiniz.

Rostov vilayətinin qubernatoru Vasili Qolubev:

-Sağ olun, İlham Heydər oğlu. Əvvələn, səmimi qəbul üçün Sizə təşəkkür edirik. Biz artıq işə başlamışq və xeyli görüşlər olub. Biznes nümayəndələri işləyirlər. Biliyəm ki, bu layihələr çox konkretdir, hər iki tərəfin mərağına uyğundur. Bu, Sizin dediyiniz kimi, maşınqayırınlara da, "Waterfall PRO" şirkətinə də aiddir. Polimerlər istehsal edən bu şirkət xammalı Azərbaycandan alır. Potensial böyükdür, təqribən 60 min ton məhsuldan səhəbet gedir. Ümidvaram ki, həmin şirkətlər əldə edilmiş razılaşmalar reallaşacaq. Onlar praktiki olaraq reallaşmağa başlayıb. Rostov vilayəti geniş şaxələndirilmiş regiondur. Son illərdə bizdə sənaye sektorunun, aqrar sənaye sektorunun inkişaf dinamikası yaxşıdır. Turizm potensialının inkişaf etdirilməsi üçün gözəl imkanlarımız var. Bir neçə şirkət əle bu gün əlaqələrin inkişafı barədə sazişlər imzalamaya hazırlıdır - sabah bu sazişlər imzalanacaq.

Mən humanitar əməkdaşlıq mövzusunu ayrıca qeyd etmək istərdim. Bizim ali məktəblər arasında əməkdaşlıq haqqında bu gün də müqavilələr var. Biliyəm ki, bizim Rostov Dövlət Texniki Universitetinin, Cənub Federal Universitetinin və bir sıra başqa ali məktəblərin konkret əlaqələri reallaşıb. Çox xoşagələn həldir ki, bu tərəfdəşliq münasibətləri qədim tarixə malikdir.

Rostov vilayətinin qubernatoru Vasili Qolubev Prezident İlham Əliyevə videoyazı olan xatirə albomunu təqdim etdi. Videoalbum 1980-ci ildə o vaxt Azərbaycana rəhbərlik edən ulu öndər Heydər Əliyevin Rostov vilayətinə səfərinə həsr olunub. Səfər zamanı Ulu Öndər Büyər Vətən müharibəsi illərində misilsiz şücaət göstərmiş Azərbaycan əsgərlərinin qəhrəmanlığına həsr edilen və Rostov vilayətinin azad olunmasının rəmzi olan "Sambek yüksəklikləri" xatirə abidəsinin açılışında iştirak edib. O zaman alman faşistləri ilə döyüşlərdə böyük hürərlə vuruşan həmvətənlərimizden ibaret 130-cu və 416-ci atıcı diviziyalar "Taqanoq" fəxri adına layiq görülmüşdül.

XXX

Prezident İlham Əliyev: Bizim ortaq tariximizi xatırlatdığınızı görə çox təşəkkür edirəm. Əlbette, 40 il bundan əvvəl Heydər Əli-

sına qazanılmasına heç vaxt şübhə etməsinlər.

Biz hələk olmuş bütün sovet vətəndaşlarının xatirəsini, əlbəttə, bizim nümayəndələrin də xatirəsini Azərbaycanda ehtiramla yad edirik. Müharibədə Azərbaycandan iştirak edənlərin yarısı, 300 min nəfərdən çoxu hələk olub. Müharibə illərində Sovet ordusunun sürkü yağılarına tələbatının 90 faizini, benzinin və tanklar üçün yanacağın 80 faizini Azərbaycan təmin edirdi. Bu, bizim ümumi Qələbəmizdə mühüm rol oynayıb. Bizim zavodlarda zəruri silahlar, o cümlədən məşhur "Katyuşa" rakətləri istehsal edilirdi. Ona görə də, biz həmin günü ehtiramla yad edirik və bu xatirə hədiyyəsinə görə bir daha təşəkkürümüzü bildirmək istəyirəm.

Rostov vilayətinin qubernatoru Vasili Qolubevin Prezident İlham Əliyevə təqdim etdiyi və ulu öndər Heydər Əliyevin 1980-ci ildə "Sambek yüksəklikləri" abidəsinin açılışında iştirak etmək üçün Rostov vilayətinə səfərinə həsr edilmiş videoyazısını diqqətinizə çatdırırıq.

ABŞ kongresmeninin Xocalı qətləmə ilə bağlı bəyanatında mülki əhaliyə qarşı hücumlarının qəbul edilməzliyi vurğulanır

ABS Konresində Xocalı qətləmə ilə bağlı bəyanatlar verilməkdə davam edir. AZƏRTAC xəbər verir ki, növbəti bəyanat Arizona ştatını təmsil edən Konqres üzvü Pol Qosar tərəfindən yayılıb.

Bəyanatda 28 il bundan əvvəl baş vermiş faciə ABŞ Konqresinin diqqətinə çatdırılır. Bildirilir ki, Azərbaycan bu gün regionun geniş imkanlara, zəngin mədəniyyətə, əmin-amanlıqla malik ölkəsidir. Bəyanatda, eyni zamanda, müstəqilliyinin ilk illərində Azərbaycanın üzləşdiyi çətinliklər, Sovet İttifaqının dağılması ilə Ermənistanla yaranan münaqişə barədə məlumat verilir, Xocalı faciəsindən bəhs olunur.

Bildirilir ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin Xocalıya hücumu nəticəsində 613 nəfər qətlə yetirilib. Qətləmə qurbanlarının anılmاسının vacibliyi bildirilir, mülki əhaliyə qarşı hücumların qəbul edilməz olduğu diqqətə çatdırılır.

Bəyanatda ABŞ-in ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri olmasından məmənunluğunu ifade edən Konqres üzvü ölkəsinin münaqişənin sülh yolu ilə həlli istiqamətində səyərini davam etdirəcəyini bildirir, Xocalı əhalisinin xatirəsinin yad edilməsinin önemini vurğulayıb. Azərbaycan əhalisinin belə qətləmə bir daha üzləşməməsi üçün münaqişənin həllinin vacibliyi qeyd edilir.

Bəyanatın sonunda Xocalı qurbanlarının xatirəsi bir daha yad edilir. Bəyanatın mətni ilə <https://www.congress.gov/116/crec/2020/02/26/modified/CREC-2020-02-26-pt1-PgE218-4.htm> internet səhifəsində tanış olmaq mümkündür.

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

Prezident İlham Əliyev Martin 3-də Goranboy və Səmkir rayonlarına səfər edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 3-də Goranboy rayonuna səfərə gəlib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Goranboy şəhərində ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edərək öünüə gül dəstəsi qoyma. Goranboy Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Məhərrəm Quliyev Prezident İlham Əliyevə rayonda görülən işlər barədə məlumat verdi.

Azerbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 3-də Goranboy rayonuna səfəri çərçivəsində Qızılıhacılı-Goranboy-Goran-Rəhimli-Veyisli-Qazanbulaq-Borsunlu avtomobil yolunun yenidənqurmadan və bərpadan sonra açılışında iştirak edib.

AZERTAC xəber verir ki, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin idarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov görülən işlər baradə dövlətimizin başçısına məlumat verdi.

Bildirildi ki, uzunluğu 40 kilometr olan yol üçüncü və dördüncü texniki dərəcəlidir. Hərəkət hissəsinin eni 7-8 metr arasında dəyişən yolda iki hərəkət zolağı var. Bu yolun tikintisi dövlətimizin başçısının ötən ilin fevralında imzaladığı Sərəncama əsasən həyata keçirilib. Ümumilikdə 32 min əhalini əhatə edən 15 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Qızılhacılı-Goranboy-Goran-Rəhimli-Veyisli-Qazanbulaq-Borsunlu avtomobil yolunun tikintisine dövlət bütçəsinin investisiya xərclərindən 21 milyon manatdan çox vəsait ayrılib. Bu yol həmin yaşayış məntəqələrinin rayon mərkəzi ilə nəqliyyat əlaqəsinin yaxşılaşdırılmasında müümət əhəmiyyət kəsb edəcək.

Qeyd edək ki, regionların inkişafı Döv-

“Azərbaycanda səhiyyə sahəsinin maddi-texniki bazası ən yüksək səviyyədə olmalıdır və biz buna nail oluruq. Son 16 ildə Azərbaycanın ancaq bölgələrində 22 yeni xəstəxana, 15 diaqnostika müalicə mərkəzi inşa edilib, 28 mərkəzi rayon xəstəxanası əsaslı təmir olunub. Beş xəstəxananın tikintisi isə davam edir”

lət proqramlarına uyğun olaraq son illərdə yol infrastrukturunun inkişafı istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir. Avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması işlərinin həcmi ildən-ilə artır. Hazırda respublikanın nəqliyyat-yol infrastrukturunun yenidən qurulması və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı dövlət bütçəsi vəsaiti hesabına irimiqyaslı lavihələr uğurla icra olunur.

Prezident İlham Əliyevin sərəncam və göstərişlərinə uyğun olaraq indi əsas diqqət regionlarda kənd və qəsəbələri birləş-

dirən yolların, həmçinin yaşayış məntəqələrinin daxili yollarının təmirinə və yenidən qurulmasına yönəldilib. Bu tədbirlər, ilk növbədə, vətəndaşların həyatının yaxşılaşdırılmasına yönələn layihələrin davamlı olmasına nümayiş etdirir. Belə layihələrdən biri də Qızılıhacılı-Goranboy-Goran-Rehimli-Veyisli-Qazanbulaq-Borsunlu avtomobil yolunun tikintisidir.

Prezident İlham Əliyev yolun rəmzi açılışını bildirən ləti kəsdi. Sonda xatirə şəkli cəkdirildi.

Azerbaycan Respublikasının Prezidenti

İlham Əliyev Martin 3-de Goranboy Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının açılışında iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı xəstəxananın rəmzi açılışını bildirən lənti kəşdi.

Prezident İlham Əliyev xəstəxanada yaradılan şəraitle tanış oldu. Məlumat verildi ki, 130 çarpayılıq Goranboy Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının ərazisi 4 hektardır. Tıkkının ümumi sahəsi isə 21 min kvadrat-metrden çoxdur. Cərrahiyyə, terapiya, pediatriya, fizioterapiya, funksional diaqnostika, poliklinika, hemodializ səbələrinin

fəaliyyət göstərdiyi xəstəxanada xaricdə istehsal olunan en müasir tibbi avadanlıq quraşdırılır. Bu tibb müəssisəsində şüa-diagnostika, reanimasiya, qəbul, laboratoriya, təcili tibbi yardım və digər şöbələr də fəaliyyət göstərir. Xəstəxanada əsas korpusla yanaşı, yoluxucu xəstəliklər korpusu, Məhkəmə Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin Goranboy rayon şöbəsi yerləşir.

Ardı Səh. 5

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

Prezident İlham Əliyev Martin 3-də Goranboy və Şəmkir rayonlarına səfər edib

Əvvəl Səh. 4

Daha sonra Prezident İlham Əliyev xətəxananın kollektivi ilə görüşüb. Dövlətimizin başçısı görüşdə çıxış edib. Prezident İlham Əliyev öz çıxışında qeyd edib ki, burada bütün şərait ən yüksək standartlara cavab verir. Həm binanın özü çox müasirdir, yaraşıqlıdır, həm də burada quraşdırılan avadanlıq aparıcı şirkətlərin məhsuludur:

- Goranboy Mərkəzi Rayon Xəstəxanasının açılışı münasibətile sizi təbrik edirəm. Çox şadam ki, qısa müddət ərzində Goranboy şəhərində gözəl tibb mərkəzi yaradılıb. Mənim sərəncamımla iki il yarım bundan evvəl tikinti başlamışdı ve bu gün biz birlikdə bu xəstəxanani açırıq. Özünüz görüşsünüz ki, burada bütün şərait ən yüksək standartlara cavab verir. Həm binanın özü çox müasirdir, yaraşıqlıdır, həm də burada quraqşdırılan avadanlıq aparıcı şirkətlərin məhsuludur. Bu avadanlıq dünyadan aparıcı xəstəxanalarında olan avadanlıqlardan fərqlənmir. Belə də olmalıdır. Çünkü mən demişəm ki, Azərbaycanda sehiyyə sahəsinin maddi-texniki bazası ən yüksək səviyyədə olmalıdır və biz buna nail oluruq.

Son 16 ildə Azərbaycanın ancaq bölgələrində 22 yeni xəstəxana, 15 diaqnostika müalicə mərkəzi inşa edilib, 28 mərkəzi rayon xəstəxanası əsaslı təmir olunub. Beş xəstəxananın tikintisi isə davam edir. Beləliklə, ancaq bölgələrdə 70 müasir tibb ocağı istifadəyə verilib. Əlbəttə ki, bu tibb ocaqları insanların sağlamlığına xidmət göstərir. Bakı şəhərində də bir çox xəstəxanaların tikintisi, təmiri artıq yekunlaşdır. Büttövlükdə, son 16 ildə ölkəmizdə 700-dən çox tibb müəssisəsi tikilib və əsaslı təmir olunub.

Əlbəttə ki, buna böyük vəsait lazımdır və dövlət büdcəsinin xətti ilə bu vəsait ayrı-

“Hazırda dünya gündəliyini zəbt edən koronavirus məsələsidir və demək olar ki, bütün ölkələrdə bu məsələ müzakirə olunur. Azərbaycana gəldikdə, deyə bilərəm ki, vəziyyət nəzarət altındadır və mənim göstərişimlə Nazirlər Kabinetinin yanında xüsusi operativ qərargah yaradılıb. Eyni zamanda, göstəriş vermişəm, əlavə 10 milyon manat vəsait ayrılsın ki, lazımı tədbirlərin qörülməsi daha sürətlə aparılsın”

lir. O cümlədən bu xəstəxana da dövlət investisiya programı çərçivəsində, regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət programlarının əsasında inşa edilib. Bunun əsas məqsədi vətəndaşlara keyfiyyətli tibbi xidmətin göstərilməsidir.

Bu gün demək olar ki, bütün şəhərlərimizdə müasir tibb müəssisələri fəaliyyət göstərir. Bu tibb müəssisələrində həm müalicə, həm də diaqnostika aparmaq üçün bütün imkanlar var. Təsadüfi deyil ki, ildən-ile müayinədən keçən vətəndaşların sayı artır və keçən il 5 milyona çatıb. Beş milyondan çox insan tibbi müayinədən keçib. Mən 10 il bundan əvvəl vətəndaşlara belə bir tövsiyə etmişdim ki, ildə bir dəfə hər bir vətə-

şimlə Nazirlər Kabinetinin yanında xüsusi operativ qərargah yaradılıb. Eyni zamanda, göstəriş vermişəm, əlavə 10 milyon manat vəsait ayrılsın ki, lazımi tədbirlərin görülməsi daha sürətli aparılsın. İranda qalan Azərbaycan vətəndaşlarının təxliyə edilməsi üçün xüsusi tədbirlər həyata keçirilir. Onların həm quru sərhəddən, həm də hava nəqliyyatı vasitəsilə Azərbaycana getirilməsi temin ediləcək. Ancaq hər kəs anlamlıdır, onlar lazım olan müddət ərzində karantində qalmalıdırlar ki, Azərbaycanda xəstəlik yayılmamasın.

Ardı Sah. 6

Bölgələrin inkişafı dövlətin diqqət mərkəzindədir

Prezident İlham Əliyev martın 3-də Goranboy və Şəmkir rayonlarına səfər edib

Əvvəli Səh. 5

Eyni zamanda, məktəblərin, ali məktəblərin, uşaq bağçalarının müvəqqəti olaraq bağlanması haqqında müvafiq göstərişlər verilib. Bunun da məqsədi uşaqları, yeniyetməli o xəstelikdən qorumaqdır. Yəni, bütün lazımi tədbirlər görülür. Azərbaycanda bu xəstəliyin bu günə olan məlumatı görə, yayılması ehtimalı o qədər də yüksək deyil. Ancaq deyə bilərem ki, gündə bir neçə dəfə bu məsələ ilə bağlı ölkə ərazisində monitorinqlər aparılır, bütün sərhəd-keçid məntəqələrində xüsusi cihazlar quraşdırılıbdır.

Onu da deyim ki, heç bir ölkə bu günə qədər yükdaşımalarının həyata keçirilməsinə məhdudiyyət qoymayıbdır, o cümlədən Azərbaycan da. Bildiğiniz kimi, Azərbaycan tranzit ölkədir və biz uzun illər çalışırıq ki, öz tranzit potensialımızı genişləndirək, buna nail ola bilmişik. Heç bir tranzit yükler üçün məhdudiyyət qoyulmur. Ancaq biz bu sahəyə də xüsusi diqqət göstərərk tranzit yüklerin, xüsusi Cənub istiqamətindən ölkəmizə daxil olan, həm Azərbaycan istehlakçıları, həm də qonşu ölkələrin istehlakçıları üçün lazımi yüklerin çatdırılması ilə bağlı mütəşəkkil qaydada işlər aparılır, müvafiq yük maşınlarından ibarət xüsusi kolonlar formalasdırılır, polis müşayiəti təmin edilib. Eyni zamanda, göstəriş vermişəm, xarici sürücülərə yemək təqdim edilsin ki, onlar idarə etdikləri maşınlardan tez-tez çıxış ictimai yerlərə getməsinə. Yəni, hər bir xirdalığa qədər düşünülmüş addımlar atılır, bunun da məqsədi Azərbaycan vətəndaşlarını bu xəstelikdən qorumaqdır. Bu günə qədər bizim bütün addımlarımız uğurla neticələnib. Biz daim Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı ilə təmasdayıq və xəstəliyi aşkar etmək üçün testlərin ölkəmizə getiriləmisi ilə bağlı işlər aparılır, bu məsələ öz hal-lini tapır.

Mənə verilən məlumatata görə, son vaxtlar apteklərdə maskaların çatışmazlığı müşayiət olunur. Buna heç cür izahat tapmaq mümkün deyil. Çünkü bizim kifayət qədər maska ehtiyatlarımız var. Görünür ki, hansısa möhtəkir-lər bu vəziyyətdən istifadə edərək öz qanunsuz gəlirlərini artırmaq isteyirlər. Bütün hüquq mühafizə orqanlarına tapşırıq verilib ki, əgər belə hallar aşkar olunarsa, bu hallara yol verən vətəndaşlara qarşı ən ciddi cəza tədbirləri tətbiq ediləcəkdir. Çünkü indiki şərait-dən istifadə edərək, öz tamahını təmin etmək üçün bədən eməllərə üz tutan ünsürlərə qarşı ancaq çox ciddi cəza tədbirləri tətbiq edilməlidir.

Ona görə bir daha Azərbaycan ictimaiyyətini əmin etmək istəyirəm ki, Azərbaycan hökuməti bütün lazımı tədbirləri görür. Bu günə olan mənzərəyə görə, narahatlığa heç bir ciddi əsas yoxdur. Karantində qalan vətəndaşların mütləq əksəriyyətində hələ ki, heç bir xəstəlik əlaməti aşkarlanmayıb. Əgər onların sağlamlığı normal olarsa, lazımi müd-dətdən sonra evlərinə buraxılacaqlar. Hesab edirəm ki, bu günə qədər bu məlumat kifayətdir. Eyni zamanda, göstəriş verilib ki, bu məsələ ilə bilavasitə məşğul olan bütün səhiyyə orqanlarının nümayəndələri - Səhiyyə Nazirliyi və İcbari Tibbi Siyortə Agentliyi müntəzəm olaraq vətəndaşları məlumatlaşdırınlar.

Bir daha demək istəyirəm ki, bizim səhiyyə sisteminin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirməsi, eyni zamanda, gözlənilməz hadisələrə də hesablanıb. Əlbəttə, biz belə gözəl xəstəxanaları ona görə inşa edirik ki, vətəndaşlar bundan istifadə etsinlər. Həmçinin hansısa bir fors-major vəziyyətdə, elbəttə ki, belə tibb ocaqlarının mövcudluğu bizim imkanlarımızı genişləndirir. Şədəm ki, Goranboy rayonunda belə gözəl tibb müəssisə-

"Mənə verilən məlumatata görə, son vaxtlar apteklərdə maskaların çatışmazlığı müşayiət olunur. Buna heç cür izahat tapmaq mümkün deyil. Çünkü bizim kifayət qədər maska ehtiyatlarımız var. Görünür ki, hansısa möhtəkir-lər bu vəziyyətdən istifadə edərək öz qanunsuz gəlirlərini artırmaq isteyirlər"

si artıq fəaliyyət göstərir.

Goranboy rayonunda dövlət xətti ilə bir çox infrastruktur layihələri icra edilib. Mənim göstərişimlə burada qazlaşdırmanın səviyyəsi 96 faizə çatıb. İndi qalan kəndlərin qazlaşdırılması nəzərdə tutulur. Bir neçə önemli yol layihəsi icra edilib. Onlardan birini biz bu gün açmışıq. Yenə də vətəndaşların təklifləri var ki, yeni yolların, kənd yollarının çəkilişi təmin edilsin. Müvafiq göstərişlər veriləcək, sərəncam imzalanacaq. Təmirli yollar 65 faizə çatıb. Şəhərin içməli su ilə bağlı problemi 2014-cü ilde öz həllini tapdı. Mənim iştirakımla burada bu böyük layihənin açılışı həyata keçirilmişdir. Müasir Olimpiya İdman Kompleksi tikilir. Bu da idmançılar və ümumiyyətlə, vətəndaşlar üçün çox lazımlı bir obyektdir. Çünkü mən demisəm və bir daha demək istəyirəm ki, hər bir insan müntəzəm surətdə idmanla məşğul olmalıdır. Vaxtılı demisəm ki, hər bir insan müayinədən keçməlidir və buna demək olar ki, nail oluruq, əminəm ki, buna da nail olacaq. Əgər hər bir insan müntəzəm olaraq idmanla məşğul olsa, onun sağlamlığı da yerində olacaq, immuniteti də yüksək olacaq və o, çox keyfiyyətli həyat tərzi sürərək həm çox yaşayacaq, həm də ki, həyatdan zövq alacaq.

Bundan sonra da Goranboy rayonunun inkişafı, iş yerlərinin yaradılması ilə bağlı əlavə tədbirlər görülcək. Goranboyda xalça fabriki açılıb. Bir sözə, həm infrastruktur layihələri, həm sosial obyektlər, iş yerlərinin yaradılması ilə bağlı olan layihələr icra edilir və ediləcək. Bir daha sizi bu gözəl xəstəxananın açılışı münasibətilə təbrik edirəm, sizə uğurlar arzulayıram, qarşidan gələn bayramlar münasibətile, Novruz bayramı münasibətilə təbrik edirəm.

Xəstəxananın həkimi Gülnarə Aslanova: Möhtərem cənab Prezident, icaze verin, Sizi Goranboy sakinləri adından salamlayım və rayonumuza "Xoş gəlmisiniz!" deyim. Bu gün bizim üçün əlamətdar bir gündür. 2017-ci ildə Sizin Sərəncamınızla Goranboy Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının tikintisine start verilmişdi. Heç ağılmıza gəlməzdə ki, bir neçə ildən sonra Goranboyda belə bir möhtəşəm xəstəxananın açılış mərasimine yığışacaq. Ona görə də, bu gün Size Goranboy sakinləri

bağlı icra olunan layihələr respublikanın bütün bölgələrini əhatə edib. Goranboy Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının inşası da bu qəbilədən olan tədbirlərdəndir. Bu cür müasir xəstəxana və tibb ocaqlarının inşası, ilk növbədə, vətəndaşların sağlamlığının qorunması, onların müayinə-müalicə işini yüksək səviyyədə qurmaq üçün atılan addımlardandır. Bu xəstəxanaların müasir, son texnoloji yeniliklərə əsaslanan avadanlıq və qurğularla təchiz olunması ölkəmizin ümumi inkişafının göstəricisidir. Bütün bunlar sübut edir ki, səhiyyə sisteminin təkmilləşdirilməsi Azərbaycanda həyata keçirilən dövlət siyasetində prioritet məsələ kimi daim diqqət mərkəzindədir və sosial siyasetdə mühüm yer tutan səhiyyə islahatları uğurla, həm də məqsədyönlü şəkildə davam etdirilir.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 3-də "Azərxalça" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Goranboy filialının fəaliyyəti ilə tanış olub. AZERTAC xəbər verir ki, "Azərxalça" ASC-nin idarə Heyətinin

adından dərin minnədarlığımı bildirirəm. Tibb kollektivi olaraq, Azərbaycan səhiyyəsinin qarşısına qoyduğu vəzifələri layiqincə yerine yetirəcəyimizə söz verirəm.

Prezident İlham Əliyev: Təşəkkür edirəm. Çok sağlam.

Həkim İlqar Musayev: Cənab Prezident, Goranboy camaati, respublikamızın əhalisi, bütün dünya azərbaycanlıları bayram əhval-ruhiyyəsi içərisindədir. Milli bayramımız Novruz gelir. Bu bayram bizim üçün əzizdir. Eyni zamanda, Sizin Goranboy rayonuna sefəriniz bu bayram əhval-ruhiyyəsini ikiqat artırır. Artıq neçə ildir ki, Goranboy əhalisi belə bir möhtəşəm binanın tikilib istifadəyə verilməsini arzulayırdı. Hər dəfə Sizin gelinizi gözleyirdik. Siz geləsiniz, bu xəstəxana açılsın. Allaha çox şükür, gəldiniz, bu xəstəxananın açılışında iştirak etdiniz, mübarek qədəmlərinizle xeyir-duasını verdiniz. Allah Sizə canşağılı versin. Goranboy camaati adından təşəkkür edirik.

x x x

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin rehbərliyi ilə səhiyyə sisteminin təkmilləşdirilməsi, onun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirməsi istiqamətində mühüm işlər görülüb. Son illərdə ölkəmizdə yüzlərlə tibb müəssisəsi tikilib və ya əsaslı təmir edilib. Bu sahədə aparılan ardıcıl islahatlar səhiyyə sisteminin yeni, müasir mərhələyə qədəm qoymasına hərtərəflə zəmin yaradıb. Təqdirələyiş haldır ki, səhiyyə sahəsinin inkişafı il-

sədri Vidadi Muradov Prezident İlham Əliyev müəssisədə yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 3-də Şəmkir rayonuna səfər gəlib. AZERTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı əvvələ Şəmkir şəhərində ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət etdi, önüne gül dəstəsi qoydu. Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Alimpaşa Məmmədov rayonda görülən işlər barədə Prezident İlham Əliyeva məlumat verdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 3-də Şəmkir-Abbaslı-Nərimanlı avtomobil yoluñun yenidənqurmadan sonra açılışında iştirak edib. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin idarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlətimizin başçısına görülən işlərlə bağlı məlumat verdi. Prezident İlham Əliyev yoluñ rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Martin 3-de "Şəmkirçay" Sutəmizləyici Qurğular Kompleksi istifadəyə verilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev açılış mərasimində iştirak edib. "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qorxmaz Hüseynov Prezident İlham Əliyevə kompleks barədə məlumat verdi.

Dövlətimizin başçısı kompleksin işə salınmasını bildirən düyməni basdı. Sonra Prezident İlham Əliyev kompleksin kollektivi ilə görüşdü. Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Azərbaycanda prioritet istiqamət kimi müəyyənləşdirilən sosial siyaset bu gün cəmiyyətə maddi rifah halının davamlı şəkildə yüksəlməsi ilə müşayiət edilməkdədir. Əməkhaqlarının və sosial müavinətlərinin, insanların gəlirlərinin artması Azərbaycanın sosial siyasetinin də dünyaya nümunə ola biləcək səviyyədə yüksəlməsinə gətirib çıxarıb. Bütün bunları ölkənin bütün vətəndaşları kimi məcburi köçkünlər də gündəlik həyatlarında hiss edirlər.

Bu, mehz ölkə Prezidentinin xalqına göstərdiyi böyük diqqət və qayğıından irəli gəlir. Bu reallığı bir anlığa beynəlxalq təşkilatların hesabatlarına diqqət yetirməkə aydın görəmek olar. Rəsmi məlumatə əsasən, hazırda dünyanın bütün münəqşə zonalarında 1 qacqına 1 ildə sərf olunan en yüksək vəsait Azərbaycandadır. Ele buna görədir ki, BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı 2012-ci ildə Azərbaycanı İcraiyyə Komitəsinə üzv seçib. İndi beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən dinamik sosial-iqtisadi inkişaf yolunda davamlı uğurların müəlliifi olan Azərbaycanın qacqın və məcburi köçkünlərin sosial problemlərinin həlli istiqamətində gördüyü irimiqyaslı işləri dünyadan oxşar problemlə qarşılaşan əksər ölkələri üçün nümunə hesab edilir. Bu isə, Ulu Önder Heydər Əliyevin siyasi, sosial-iqtisadi strategiyasını uğula həyata keçirən Prezident İlham Əliyevin sözügedən istiqamətde tədbirləri ardıcıl və məqsədyönlü şəkildə davam etdirməsinin, doğma ocaqlarından didərgin salınan soydaşlarımızın bütün problemlərinin Azərbaycan dövlətinin gündəlik qayğısına çevriləsinin bariz ifadəsidir.

Verilən sərəncam və fərمانlar, real nəticələr...

Qaçqın və məcburi köçkünlərin, eləcə də əhalinin aztəminatlı təbəqəsinin sosial rifah halının yüksəldilməsi üçün dövlət tərəfindən kifayət qədər iş görülür. Onların sosial problemlərinin həlli istiqamətində qəbul olunan sənədlər, sosial paketlər bu qəbildən olan insanların sosial müdafiəsində mühüm rol oynayır. Dövlətimizin iqtisadiyyatı gücləndikcə, gəlirləri artıraq, dövlət bu istiqamətde əldə edilən gəlirləri, əsasən, sosial sferaya yönəldir ve vəsait hesabına qacqın və məcburi köçkünlər üçün yeni tipli qəsəbələr salınır, məktəblər tikilir, onların müavinətləri artırılır. Sözsüz ki, qacqın və məcburi köçkünlərlə yanaşı, sosial cəhətdən qayğıya ehtiyacı olan vətəndaşların da sosial rifah halının yüksəldilməsi üçün işlər görülür, onlara vəsait pensiya və müavinətlər qaldırılır.

2007-ci ildən etibarən Azərbaycanda çadır düşərgələrinin ləğvi prosesi başladı və bu proses çox uğurla başa çatdı. Qeyd etdiyimiz kimi, qacqın və məcburi köçkünlər üçün həm paytaxtda, həm paytaxtyanı qəsəbələrde, həm də rayon və kəndlərdə böyük qəsəbələr salınıb. Kürdəxanıda, Qaradağ rayonunda, Abşeronun Masazır, Mehdiabad, Sabunçunun Ramana qəsəbələrində müasir tipli binalar inşa olunub. İndi qədər azad edilən ərazilərimizdə qəsəbələr salınıb. Horadız şəhəri, demək olar ki, yenidən qurulub və bu gün en gözəl yaşayış yerlərindən biridir. Şixarx qəsəbesində mindən çox köçkün ailəsi məskunlaşdırılır. Yüz əlli evlik Cəcən Mərcanlıda müasir infrastruktur, iş yerləri, kommunikasiyalar yaradılıb.

Məcburi köçkünlərin sosial şəraiti ildən-ile yaxşılaşır, üzləşdikləri problemlərin həllinə həssaslıqla yanaşılır. Prezident İlham Əliyev əhalinin sosial veziyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı imzaladığı Sərəncamlar bir daňa dövlətimizin onlara diqqətinin eyani ifadəsidir.

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə "Bizim əsas məqsədimiz məcburi köçkün soydaşımızı doğma yurd-yuvalarına qaytarmaq və orada onların əvvəlkindən də yaxşı şəraittini təmin etməkdir" deyib.

Qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial rifahi

İmzalanan sərəncamlar qarşıda hansı yeniklikləri vəd edir?

Son Fərman və Sərəncamlar dövlətimizin güclü siyasi iradəsinə söykənir

Ötən ilin əvvəllərindən başlayaraq, Prezident İlham Əliyev tərəfindən xalqımızın sosial təminatının gücləndirilməsi, həyat şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində imzalanan bir çox Fərman və Sərəncamlar əhalinin hədsiz sevincinə səbəb olmuşdur. Bu günlərdə əhalinin aztəminatlı kateqoriyası hesab edilən qacqın və məcburi köçkünlərin aylıq müavinətlərinin artırılması ilə bağlı imzalanan Prezident Sərəncamı da bu təbəqədən olan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin məbləğinin 2019-cu il aprelin 1-dən 50 faiz artırılması ilə yadda qaldı. Təbii ki, bütün bu addımlar Prezident tərəfindən həyata keçirilən kompleks sosial islahatlar paketinin tərkib hissəsi kimi qiymətləndirilməlidir.

Artıq 16 ildir ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilən sosial siyaset bu sahədə inqilabi dəyişikliklərə səbəb olub. Xüsusilə, məcburi köçkünlərlə bağlı atlığı növbəti humanist addımında Prezident sosial dövlət prinsiplərinə üstünlük verdiyini və islahatlar prosesinin dönməzliyini göstərmiş oldu. Belə ki, 2019-cu il aprel ayının 1-dən məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin məbləğində 50 faizlik artımın olması bir daha Azərbaycan dövlətinin həyatın sərt sınağı ilə üzləşərək, qacqınlıq və məcburi köçkünlük taleyi yaşıyan soydaşlarımızın mənzil-məişət şəraiti yaxşılaşdırılır. Bundan əlavə, müvəqqəti məskunlaşma yerlərində aparılmış təmir işləri nəticəsində, 158 ailənin mənzil-məişət şəraiti yaxşılaşdırılır. Son 16 il ərzində, qacqın və məcburi köçkünlər üçün ölkənin 30-dan çox şəhər və rayonunda Dövlət Neft Fondundan və digər mənbələrdən ayrılmış vəsait hesabına 3,5 milyon kvadratmetr sahəsi olan, bütün sosial-texniki infrastruktura malik fərdi evlərdən, coxmərtəbəli binalardan ibarət bu sahədə aparılan işlər nəticəsində, artıq 300 min qacqın və məcburi köçkün yeni mənzillərə köçürülbilər, 103 yeni qəsəbə salınıb. Bunun da 3,3 milyon kvadratmetr yaşayış sahəsinə malik 97-si və yaxud 95 faizi son 15 ildə inşa edilib.

İndiyədək 300 minə yaxın qacqının və məcburi köçkünün mənzil şəraiti yaxşılaşdırılıb

Göründüyü kimi, indiyədək 300 minə yaxın qacqının və məcburi köçkünün mənzil şəraiti yaxşılaşdırılıb. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında yaşanan sürətli inkişaf, məşğulluq, sosial problemlərin effektiv həlli qacqın və məcburi köçkünlərin üzləşdikləri çətinliklərin böyük miqyasda aradan qalxmasına rəvac verib. Əlverişli sosial atmosferin

yaratılması, bütün ölkə miqyasında tərəqqi-nin sürətlənməsi, yeni iş yerlərinin açılması və əhalinin məşğulluqla temin edilməsi bu gün məcburi köçkünlərin də davamlı, sabit gəlirləri üçün esas yaradıb. Onların qarşılaşdıqları mənzil probleminin həllinə də dövlət ən yüksək səviyyədə daim böyük diqqət və qayğı göstərir. Ele bunun nəticəsidir ki, tekce keçən il 5 min 901 ailə və ya 27 minə yaxın məcburi köçkünün mənzil-məişət şəraiti yaxşılaşdırılır. Bundan əlavə, müvəqqəti məskunlaşma yerlərində aparılmış təmir işləri nəticəsində, 158 ailənin mənzil-məişət şəraiti yaxşılaşdırılır. Son 16 il ərzində, qacqın və məcburi köçkünlər üçün ölkənin 30-dan çox şəhər və rayonunda Dövlət Neft Fondundan və digər mənbələrdən ayrılmış vəsait hesabına 3,5 milyon kvadratmetr sahəsi olan, bütün sosial-texniki infrastruktura malik fərdi evlərdən, coxmərtəbəli binalardan ibarət bu sahədə aparılan işlər nəticəsində, artıq 300 min qacqın və məcburi köçkün yeni mənzillərə köçürülbilər, 103 yeni qəsəbə salınıb. Bunun da 3,3 milyon kvadratmetr yaşayış sahəsinə malik 97-si və yaxud 95 faizi son 15 ildə inşa edilib.

Diger istiqamət isə dövlət qurumları və beynəlxalq təşkilatların iştirakı, onların təklifləri, beynəlxalq təcrübə nəzəre alınmaqla "Böyük Qayıdış" Proqramının hazırlanmasıdır. Bu istiqamətde atılan ilk iki addım kimi, Cəcən Mərcanlı kəndini və əvvələr Dağlıq Qarabağın inzibati ərazisi olmuş Tərətə rayonunun Şixarx qəsəbesini göstərmək olar. Dövlətin məqsədi odur ki, "Böyük Qayıdış" Proqramı tam icra olunsun. Əslinde, Dağlıq Qarabağ münəqşəsinin ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi ilə

tezliklə həllinə hər bir azərbaycanlı qəti şəkildə emindir. Çünkü kifayət qədər güclənən Azerbaycan dövləti və xalqı əzeli və tarixi torpağının daha düşmən tapdağı altında qalmışa dözmək niyyətində deyil. Azerbaycan bütün dünya tərəfindən tanınan ərazi bütövlüyünü sülh yolu ilə bərpa etmək imkanları tükənməydindən Ermənistandan danışıcılar prosesini davam etdirir. Bu, istənilən nəticəni verməsə, onda ordumuz qısa müddədə zəbt edilmiş erazilərdən düşməni süprüb atacaq. Buna qədər isə dövlət məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli istiqamətində zəruri tədbirlər görməkdə davam edir.

Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi humanist xarakterli uğurlu layihələrdə məcburi köçkünlərin məişət problemlərinin həlli işində dövlətə yanaşı, artıq özəl sektor da xaxından iştirak edir. "Qobu Park" köçkün şəhərciyinin açılışı bunun bariz nümunəsi oludu. Xatırladaq ki, burada mindən çox ailə

Koronavirus turizm bazarına nə dərəcədə təsir edəcək?

Koronavirus (COVID-19) epidemiyası bu gün dünyada geniş yayılıb və virusun aradan qaldırılması istiqamətində geniş səpkili tədbirlər həyata keçirilir. Yoluxma hallarının aşkarlanması, xəsteliyin yayılmasının qarşısının alınması və insanların həyatının xilas edilməsi və s. məqsədilə geniş işlər görülməkdədir. Bildiyimiz kimi, epidemiyanın daha çox yayıldığı ölkələr Çin, Cənubi Koreya və İtaliyadır. Ümumilikdə 72 ölkədə vírusa yoluxma hali qeydə alınıb. Dünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatına istinadən deyə bilerik ki, Çində koronivusdan 2,9 min nəfər ölüb, 44,4 min nəfər sağalıb, epidemiyaya yoluxanların sayı 80 min ötüb.

Belə olan halda, turistlərə xaricə səfərlərini planlaşdırırcən, mümkün riskləri nəzərə almağı tövsiyə edilir. Çindən start götürən koronavirus təbii ki, əcnillərin səfərlərinə təsirsiz ötüşmeyəcək. Nəzərə alaq ki, hər il 200 milyondan artıq əcnili dünya üzrə turizm səfərlərinə çıxır. Eyni zamanda, dünyadan eksər ölkələrinin vətəndaşları da Çinə səfər edirlər. Koronavirus epidemiyası səbəbindən, bütün bu səyahətlərin əhəmiyyəti dərəcədə azalaçağı istisna deyil. Çin vətəndaşları arasında çox populyar olan Misir istiqaməti də həmin turistləri itirə biler. Hər il Çindən Misirə 235 minə yaxın turist səfər edir. "Insanlar artıq hər hansı ölkədən deyil, regionda koronavirus olduqda, həmin bölgəyə getməkdən cəkinirlər". Bu sözləri Dövlət Turizm Agentliyinin mətbuat katibi Kənan Quluzadə deyib. Onun sözlərinə görə, koronavirusla bağlı dünya üzrə səyahətlərin azalması prosesi gedir. Koronavirus, təbii ki, turizm bazarımıza mənfi təsir edəcək. "Amma bu təsirin hansı həcmə olacağını demək çətindir", - deyən K.Quluzadə bir müdətə əvvəl İranda, daha sonra isə Gürçüstanda yoluxma halları aşkar olunduğunu bildirdi. Dövlət Turizm Agentliyi xəsteliyə yoluxma təhlükəsinin qarşısının alınması məqsədilə vətəndaşlara həmin ölkələrdə epidemioloji vəziyyət sabitləşənədək səfərlərini təxirə salmağı da məsləhət görür.

Əlbəttə ki, koronavirus dünyada daxili turizmin inkişafına müsbət təsir edə bilər. Mövcud vírusa görə dünyada insanlar ölkələrindən çıxmaga cəkinirlər. "Bu il Azərbaycana gələn turistlərin sayının artımı ilə bağlı proqnoz özünü doğrultmaya biler", - deyən K.Quluzadə onu da bildirib ki, bu il üçün Azərbaycana gələn turistlərin sayının, təxminen 10 faiz artacağı proqnozlaşdırılmışdı: "Amma bu rəqəmi korrektə edirik. Bu rəqəmi korrekte etmək təkcə bizdən asılı deyil. Bu, qlobal vəziyyətdən, regional və milli səviyyədə verilən qərarlardan asılıdır".

ÖTƏN İL ÖLKƏMİZƏ TURİSTLƏRİN SƏFƏRİNDE ÇİNDƏN 62,4 FAİZ ARTIM MÜŞAHİDƏ OLUNUB

Təbii ki, Avropa və Asyanın qovuşğunda yerləşən Azərbaycan özündə Şərqi və Qərbi mədəniyyətini birləşdiriyindən, həm də dünyada mövcud olan 11 iqlim qurşağından doqquzu-

nun
ölkəmizdə olması turistlərin diqqətinə dədir. Sabit və firavan ölkə olan Azərbaycan turistlərdə xoş təssürat yaradır.

Statistik göstəricilərə nəzər salsaq, görərik ki, 2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında Azərbaycana səfər edən xarici vətəndaşların sayı 3,17 milyon nəfər təşkil edib ki, bu da 2018-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 11,4 faiz artım deməkdir. Artımın qeyd olunduğu əsas istiqamətləri Rusiya, Gürcüstan, İran, Türkiye, eyni zamanda, Asiya və Avropa ölkələri təşkil edir. Avropa ölkələrindən Azərbaycana gələnlərin sayı ötən ilin yanvar-dekabr dövründə 224 min nəfər təşkil edib ki, bu da 2018-ci ilin yanvar-dekabr dövründə 14,7 faiz artım hesab olunur. Mərkəzi Asiya ölkələrindən gələn səyahətçilər arasında Türk-mənistanlıdan gələn qonaqların sayı 85 faiz artıb.

Azərbaycanın turizm nümayəndəlinin fəaliyyət göstərdiyi Çindən 62,4 faiz artım müşahidə olunub. Bu il ərzində, növbəti turizm nümayəndəliklərinin fəaliyyət göstərəcəyi Cənubi Koreya üzrə 19,9 faiz, Ukrayna üzrə isə 2,4 faiz artım müşahidə edilib.

"Koronavirusla bağlı İçərişəhərə turist axınında heç bir dəyişiklik hiss etmemişik" deyən "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruq İdarəsinin Aparat rəhbəri Riyad Qasimov Novruz bayramı tədbirlərinin ötən il olduğunu kimi bu il də martın 19-dan 29-dək davam edəcəyini vurgulayıb: "Kütəvə tədbirlərin keçirilməsinə hələ ki, heç bir məhdudiyyət qoyulmayıb. Bildiyiniz kimi, Novruz bayramında İrandan da ölkəmizə turist axını olur. İçərişəhər qapalı məkan olmadığı üçün turistlərin axının qarşısını almaq mümkün süzdür. Lakin biz çalışacaq ki, İçərişəhərdə turistlərlə bağlı hər hansı bir şübhəli məqam olduğunda əməkdaşlarımız tərəfindən dərhal müvafiq dövlət qurumlarına məlumat verilsin".

Koronavirusun Azərbaycanda qarşısının alınması məqsədilə dövlət səviyyəsində həyata keçirilən tədbirlər inanırıq ki, turistlərin ölkəmizə səfəri nə təsir etməyəcək.

Zümrüd BAYRAMOVA

Əhaliyə ŞAD XƏBƏR

"Minimum əmək-haqqının artırılması ilə bağlı təkliflər hazırlanacaq". Bunu jurnalistlərə açıqlamasında Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirinin müavini Anar Kərimov deyib. Onun sözlərinə görə, nazirlik tərəfindən hazırlanacaq təkliflərin bu ilin ikinci yarısında hazır olacağı gözlənilir. Nazir müavini əməkhaqqlarının neçə faiz artacağı ilə bağlı araşdırımlar aparılacağını deyib.

Fransa portalı Azərbaycan qadınlarının cəmiyyətdəki rolundan yazır

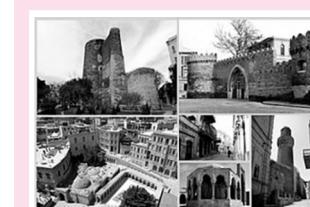
Fransanın Planete360.fr portalında "Azərbaycan: qadınlar parlament seçkilərinin əsil qalıblırdır?" adlı məqalə dərc olunub. AZERTAC xəbər verir ki, məqalədə Azərbaycanda keçirilən parlament seçkilərində qadınların iştirakından, eləcə də onların cəmiyyətdə yerindən bəhs olunur. Parlament seçkilərində 299 qadın namizədin mübarizə apardığı vurğulanır. Bildirilir ki, əhalisinin eksəriyyətini müsəlmanların təşkil etdiyi Azərbaycanda 100 ilden çoxdur dünyəvilik və mədəniyyət müxtəlifliyi mövcuddur.

Yazıda, həmçinin Azərbaycan qadınlarının cəmiyyətdə yeri və rolü, eləcə də onların statusu haqqında məlumat verilir. Bildirilir ki, ölkə həyatının bütün sahələrində qadınların fəallığı müşahidə olunur. Ölkədə qadınlar ən yüksək vəzifələrde təmsil olunurlar.

Eyni zamanda, qeyd edilir ki, UNICEF Azərbaycanın təhsil və intellektual sahədə zəngin irsi ilə fərqləndiyini, və qadınların mühüm sahələrdə fəaliyyət göstərdiyini öz hesabında vurğulayır. Məqalədə Azərbaycanda keçirilən parlament seçkilərində toxunulur, seçkilərə qatılan qadın namizədlər barədə məlumat verilir. Qeyd edilir ki, seçkilərdə namizədlərin 22,58 faizini qadınlar təşkil edib. Yazıda seçkilərin müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar, ölkələr, eləcə də Fransa senatorları tərəfindən müşahidə edildiyi vurğulanır, müşahidəcilərin seçkilərə bağlı fikirlərə yer verilir: "Müşahidəciler bildirilər ki, seçkilər yaxşı təşkil edilib. Bu seçkilər ölkədə demokratiya quruluşu prosesinin tərkib hissəsidir".

Yazıda Azərbaycandakı savadlılıq səviyyəsinin yüksək olmasına, gənclərin ölkəmizlə yanaşı, xarici dövlətlərin universitetlərində təhsil almasından bəhs edilir.

"İçərişəhərin UNESCO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına daxil edilməsi qeyd ediləcək"

Bu ilin fevralın 27-də Prezident İlham Əliyev İçərişəhərin UNESCO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına daxil edilməsinin 20 illiyinin qeyd olunması haqqında Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti, Mədəniyyət və Xarici İşlər nazirlikləri ilə birləşdə İçərişəhərin UNESCO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına daxil edilməsinin 20 illiyinin qeyd olunmasına dair tədbirlər planını işləyib hazırlamaq tapşırılıb. Bununla əlaqədar bu il üçün tədbirlər planımız var. Həm ölkədə, həm də xaricdə sərgilərin, konsertlərin və digər tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur. SIA-nın məlumatına görə, bu barədə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin Aparat rəhbəri Riyad Qasimov deyib.

Bildirilir ki, aprel ayında xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə İçərişəhərin UNESCO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına daxil edilməsinin 20 illiyine həsr olunan konfrans keçirəcək. "Bununla yanaşı, xarici müzeylerlə işlərimizi davam etdirəcəyik. Aprel ayında İstanbuldan Ağqoyunlu dövlətinə aid 17 ekspozit getirilecek və ilin sonuna dek sərgilənəcək. Bu ilin iyun ayında Parisdə UNESCO-nun mənzil-qərargahında İçərişəhərə aid sərgi, "Dastan" brendi nümayış olunacaq. Bu tipli tədbirlər Britaniya, İtaliya və Brüssel də keçiriləcək. Həmçinin İçərişəhərə yay aylarında mədəni-kültəvi tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub", deyə idarənin aparat rəhbəri vurğulayıb.

“Hay”ların Ön Qafqazda rus imperiya tarixi

“Arsak/Artsax” toponiminin etnomənsubiyəti

Bu yaxınlarda Soçi'de Putinin rəhbərliyi altında keçirilən növbəti sonuqörünməz, sürüşkən “Lavrov İlyası”nın “BARIŞ” toplantısında arxasında dayanan gücdən qüvvət alan xalqların tarixindən xəbərsiz olan savadsız, cahil Nikol Paşinyanın “Qarabağ Ermenistandır, nöqtə” təcavüzkar bəyanatına Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qətiyyətə, əminliklə “Qarabağ Azərbaycandır, NIDA” verdiyi cavabın arxasında aşağıda qısa xatırladacağımız ümumtürk tarixi dayanırdı.

N.Adons: “Artsax həmişə erməni nüfuz dairəsindən kənardə olmuşdur.”

N.O.Emin: “Qarabağ heç zaman erməni mədəniyyətinin mərkəzinə çevrilməmişdir.”

Klassik saxtakarlar olan erməni tarixçilərinin fantastik uydurmalarından başqa, özlərini bəzən “hay”, bəzən “armyan” adlandıran, bizim “erməni” (bize babadan qalma: “Suya düşən itlə yağışa düşən ermənin ferqi yoxdur!” kəlamı nəsildən-nəslə yaşayır) adlandırdığımız xalqın etnokimliyi bərədə bu güne ki mi, qədim qaynaqlardan, mötəbər mənbələrdə elmin qəbul edəcəyi kiçicik bir fakt, adı bir işarəye belə rast gəlinməmişdir. Bu bərədə tarix elminin üç riyazi əmelinin - etnoxeoloji, etnoantropoloji və etnolingvistik ədəbiyyatının susması da səbəbsiz deyildir. 30 ildən artıq zaman ərzində fasılısız olaraq, erməni anonim keşif müəlliflərin və onların saxta tarixçi varislərinin “Böyük Armenia” mifi, “qədim erməni yazısı” və başqa fantastik uydurmaları etrafında tarix və tarixilik kontekstində apardığımız araşdırılarda gəldiyimiz son nəticəni özünməxsus bir yanaşma ilə təsdiq edən ifrat türk düşməni olan görkəmli erməni alimi Manuk Abeyyanın söylədiyi aşağıdakı fikir müstəsna elmi dəyərə malikdir. O, yazar: “Erməni xalqının əsl nədir, necə və nə vaxt, haradan və hansı yollarla o buraya (Kiçik Asiyaya - Θ.T.) gəlib, armyan olmazdan əvvəl və sonra hansı tayfalarla əlaqəde olub, onun dilinə və etnik tərkibinə kim necə təsir göstərib? Bu amilləri və armyanların kimliyini sübut etmək üçün əlimizdə dəyərlə, dəqiq və aydın dəlləller yoxdur.”

Manuk Abeyyanın açıq-aydın şəkildə verdiyi şərh sübut edir ki, “erməni tarixinin atası” hesab etdikləri anonim keşif Moisey Xorenatsı ilə başlanan saxta ənənənin davamı olaraq, bu güne kimi yazılın “Armeniya tarixi” kitablarının üz qabığı - cildi əgər çıxarılsalar, onların içərisində ümumtürk mifoloji və filoloji tarixindən başqa, çəgədəş erməni xalqının etnotarixi, etnoyazısı barəsində elmi tarixin təsdiq edəcəyi birəcəmələyə də rast gəlinməz. Təsadüfi deyildir ki, akademik N.Y.Marr kimi dünyasöhrətli bir alım yazardı: “Erməni xalqı kimi, erməni dili de hibrid dildir!”.

Əlbəttə, bir xalqın ki, milli soykökü olmaya, “erməni tarixinin atası” hesab etdikləri Moisey Xorenatsı də, “erməni əlfibasının banisi” adlandırdıqları Mesrop Maştos da anonim keşif ola, o xalqın “qədim tarixi”ndən danişmaq elm deyil, erməni boşboğazlılığıdır, cəfengiyatdır, müalicəsiz “erməni xəsteliyi”dir!!!

Ermenilər tarixən güclüyə nökər və qul olmaqdə, xəbislikdə və riyalıqlıda dünya xalqları arasında elə

**Professor Əjdər Tağıoğlu,
Turan Araşdırma
Mərkəzi İB-nin sədri**

fərqlənən əhalidir ki, qədim ümumtürk tarixinin üç epoxasına (“Biaini çarlığı”, “Arme çarlığı” və “Part çarlığı”) aid olan zəngin mədəniyyəti, qədim tarixi göz görə-görə kimsənin ağlına gəlmeyən müdhiş saxtakarlıqla “Böyük Armenia” adıyla öz adlarına çıxmışdan heç zaman çəkinməmişlər, çəkinmirlər və çəkinməyəcəklər de. Səbəb? - Çünkü onların bəşər tarixində nə bir qarış torpaqları, nə etnoeponimləri, nə etnomifoloji, nə də real etnotarixləri olmuşdur. Bu təzkibindən faktdır. Ancaq rusların Azərbaycan türklərinin qədim torpaqlarını işğal edən də, Qafqazda “xristian qardaşları” dayağı yaratmaq məqsədilə bu gün özlərini həyəsizcəsina “yerli əhali” kimi dünya ictimaiyyətinə sıırımağa çalışan köçkün ermənilər türk torpaqlarında “tarixi vətən” təşkil edən də, saxta “Artsax” iddiası ile Qarabağda qanlı tarix yaranıda işgalçı ruslardır. Bu həqiqəti Moskvadan özü etiraf etdi.

Keçən illerde erməni ailəsinin rus əsgəri öz silahı ilə son nəfərinədək gülləldi, mehv etdi. Xalq İrəvanın meydanında rusların bayrağını yandırdı. Moskva televiziyasında siyaset adamları, dövlət xadimləri hədələrlə “etibarsız” “xristian qardaşları”na köçkün həyatlarını xatırladaraq, onlara Azərbaycan türklərinin torpaqlarında “Ermenistan” dövlətini yaratdıqlarını, Qarabağ işğal edib, “Artsax” adında ikinci dövlət təşkil etdiklərini dünya ictimaiyyətine çəkinmədən hündürdən dəfələrlə “qururla” bəyan etdilər.

Türkün əbədi düşməni olan Kremlin daşnak-bolşevik güruhuna söykənən siyaset dəlləlləri Ön Qafqaza köç tarixləri məlum olsa da, köçkün “xristian qardaşları”na “qədim yerli əhali” tarixi yazmaq üçün heç bir maddi sübata söykənəmdən yetmiş il fantastik “Böyük Armenia” mifi zəminində cild-cild saxta kitablar yazıldılar, “Ararat”, “Naxçıvan” və “Artsax” iddialarını zəhərli ideoloji silaha çevirdilər.

Mövzunun tələbindən kənar çıxmamaq üçün yuxarıda qisaca söylədiklərimiz sübut edir ki, rusların XIX əsrin evvəllerində İrəvan yaylaşısında yerləşdirildi. Rusların beş ölkədə (Livan, Suriya, İraq, Türkiye və İranda) tarixən aile şəklində güñəməzdən həyat şəraitində yaşamış yarıdlıncı erməni ailələrini keşfetməli əli ilə toplayıb, ilk köçün İrəvan xanlığında - Ön Qafqaz Oğuz Albaniyasının qərb ərazisində yerləşdirildi. Bu münasibətlə general İ.F.Paskeviç I Nikolaya yazardı: “...Zati-aliləri! “Armeniya Vilayəti”nin yaradılması hələlik (kursiv bəzimdir. - Θ.T.) Azərbaycan torpaqlarını ikiyə bölmüş olur və Osmanlı Türkiyəsinə qarşı bir poliqon bölgəsinin meydənə gəlməsinə şərait yaradır. Bu olduqca vacib şərtidir”.

C.Kirokosyanın “Armyan Vilayeti”nin timsalında tarixən iç-icə, divar-divara yaşayan, bir ananın, bir atanın köynəyində çıxmış qanı

bir, dili bir, dini inancı bir olan əkiz qardaşın bağına rusların qəddarcasına caldı “paz”a aşağıda verdiyi qiymət çəgədəş rus-erməni siyasətinin tarixini olduğu kimi aşkarra qoymuş olur. O, yazi: “Zaqafqaziya və Azərbaycan tatarlarını Kiçik Asiya türklərindən ayıran erməni xalqı türk tarixinin bədəninə çaxılmış bir pazdır. Biz bu pazın aradan götürülməsinə və onun yerine bizə yağı kimi baxan bütün müsəlman toplumunun ortaya çıxmamasına yol verə bilmərik. Buna görə də bizim siyasetin məqsədi Türkiye Armeniyasında (keşif baban M.Xorenatsını oxu, ümumtürk tarixindən başqa, birəcəmələn ibarət etnotarixi fakt göstər - Θ.T.) ele bir siyasi quruluş yaratmaq lazımdır ki, erməni xalqına dinc inkişaf etmək imkanı versin”.

C.Kirokosyanın bəyanatı Osmani və Azərbaycan türklərinə qarşı Ön Qafqazda rus-erməni “xristian qardaşları” birliyinin tarixindən xəbər verir. Bu bəyanat rəsmi olaraq sübut edir ki, Azərbaycan türklərinin qədim torpaqlarını işğal edən də, Qafqazda “xristian qardaşları” dayağı yaratmaq məqsədilə bu gün özlərini həyəsizcəsina “yerli əhali” kimi dünya ictimaiyyətinə sıırımağa çalışan köçkün ermənilər türk torpaqlarında “tarixi vətən” təşkil edən də, saxta “Artsax” iddiası ile Qarabağda qanlı tarix yaranıda işgalçı ruslardır. Bu həqiqəti Moskvadan özü etiraf etdi.

Keçən illerde erməni ailəsinin rus əsgəri öz silahı ilə son nəfərinədək gülləldi, mehv etdi. Xalq İrəvanın meydanında rusların bayrağını yandırdı. Moskva televiziyasında siyaset adamları, dövlət xadimləri hədələrlə “etibarsız” “xristian qardaşları”na köçkün həyatlarını xatırladaraq, onlara Azərbaycan türklərinin torpaqlarında “Ermenistan” dövlətini yaratdıqlarını, Qarabağ işğal edib, “Artsax” adında ikinci dövlət təşkil etdiklərini dünya ictimaiyyətine çəkinmədən hündürdən dəfələrlə “qururla” bəyan etdilər.

Türkün əbədi düşməni olan Kremlin daşnak-bolşevik güruhuna söykənən siyaset dəlləlləri Ön Qafqaza köç tarixləri məlum olsa da, köçkün “xristian qardaşları”na “qədim yerli əhali” tarixi yazmaq üçün heç bir maddi sübata söykənəmdən yetmiş il fantastik “Böyük Armenia” mifi zəminində cild-cild saxta kitablar yazıldılar, “Ararat”, “Naxçıvan” və “Artsax” iddialarını zəhərli ideoloji silaha çevirdilər.

Mövzumun tələbindən kənar çıxmamaq üçün yuxarıda qisaca söylədiklərimiz sübut edir ki, rusların XIX əsrin evvəllerində İrəvan yaylaşısında yerləşdirildi. Rusların beş ölkədə (Livan, Suriya, İraq, Türkiye və İranda) tarixən aile şəklində güñəməzdən həyat şəraitində yaşamış yarıdlıncı erməni ailələrini keşfetməli əli ilə toplayıb, ilk köçün İrəvan xanlığında - Ön Qafqaz Oğuz Albaniyasının qərb ərazisində yerləşdirildi. Bu olduqca vacib şərtidir. C.Kirokosyanın “Armyan Vilayeti”nin timsalında tarixən iç-icə, divar-divara yaşayan, bir ananın, bir atanın köynəyində çıxmış qanı

yini gizlətmək üçün uydurulmuşdu. Bu kontekstdən “Arsak” (“Artsax”) toponiminin etnotarixine qisaca nəzər yetirsək, o zaman aydın olacaq ki, ruslar yarıdlıncı erməni köçkülərini bəhanə edərək, XIX əsrin evvəllerində İrəvan yaylaşısında “Armeniya” adında dövlət yaratdıqları kimi, XX əsrde də Qarabağda “Artsax” namında imperiyanın tərkibində ikinci rus dövləti yaratmağa israrlıdır. Kremlin Azərbaycan türklərinə qarşı 20 ildən artıq müddətdə apardığı “barış”, “dostluq” və “qardaşlıq” siyasetinin səmimi olmaması da bunu sübut edir.

Arsak etnomənşəcə kimdir?

Qisaca gətirəcəyimiz tarixi faktlar səala aydın cavab verəcəkdir.

Tarix xəbər verir ki, Makedoniyalı Aleksandr m.ö.331-ci ildə Qavqamel yaxınlığında III Daraya (m.ö.336-330) qəti qələbə çaldı və Persepoli atəşə verərək, Maday imperiyasının Pers-Əheməni sülələsinin (m.ö.550-330) səltənetinə son qoydu.

Bundan sonra yunanlı fateh qarşılaşılınmaz ildirrim sürətli Orta Asiyaya yürüşə başladı. O, Turan çöllərinin dərinliklərinə doğru istiqamət alanda burada ayrı-ayrı adlar altında məskən salmış saysız qohum təkzibələr və hərbi ittifaqda birləşərək istilaçı yunan ordusunun qarşısını kəsdi və düşmənin üzünü Hindistan torpaqlarına doğru istiqamət almağa məcbur etdilər.

Makedoniyalı Aleksandr “Böyük Şərq” yürüşündən m.ö. 324-cü ilin mart ayında Hindistandan Babilə qayıdı. Böyük fateh “Maday imperiyası”nın indiki Orta Asiyanın cənubundan başlayaraq, Ön Asiyani və Ön Qafqazı əhatə edən coğrafiyanı “Böyük Maday” və “Kiçik Maday” adı ilə iki nəhəng inzibati bölgəyə ayırdı.

“Böyük Maday” coğrafiyasında fatehin yavəri, görkəmli sərkərdə Selevkin şərefinə 300 illik “yunan Selevk” imperiyasının əsası qoyuldu.

Makedoniyalı Aleksandr Yekbətəndən başlayaraq, tarixi yürüşdə onunla ciyin-ciyinə Maday-Alban ordusunun komandanı kimi seda-qətəl istirak etmiş cəsür döyüşü, müdrik dövlət adamı babamız Atapati m.ö. IV əsrin 20-ci ilinin sonundan “Kiçik Maday”ə hökmədar təyin etdi və onun sülələsinə “çarlıq” titulu verdi. Sonralar ölkə babamız çar Atapatin şərefinə “Atropaten” adıyla Azərbaycan türklərinin ən qədim dövr tarixində qanlı tarixi “Ararat”, “Naxçıvan” və “Artsax” iddialarını zəhərli ideoloji silaha çevirdilər.

Yunanlı fateh m.ö.323-cü ilin baharında ağır xəstəlikdən Babilə vəfat etdi. Mövzumuzla əlaqədar qeyd edək ki, “Böyük Maday”ın - Selevk yunan imperiyasının Şərq əraziləri Orta Asiyanın cənubunda Kırkan (indiki Xəzər) dənizinin sahilindən başlayaraq, qarşılaşılınmaz sürətli Bağdad torpaqları istiqamətində irəliləyir, saysız mahal, şəhər və ölkəleri işğal edir. O, m.ö.140-ci ildə Selevki çarı II Demetri Nikatoru açıq döyüşdə məglubiyyətə uğradır və onun Dəclə çayı sahilində yerləşən mərkəzi şəhəri Selevkiyanı, bununla da bütün Məsopotamiyanı Part imperiyasının siyasi-inzibati əraziyinə daxil edir. I Mitrdat Kiçik Asiyada Kapadokiya və Frat (Fərat) çayının işğalından azad edir. Yunan işğalçılarının əlin-də şimali Suriya və Kiliya qalır. I Mitrdat bununla da Part imperiyasının hüdudlarını Orta Şərq və Anadolu torpaqlarına doğru genişləndirmiş olur.

İar. Bu tayfalardan biri de Maday imperiyasının banisi Dayekun mənsub olduğu hərbiləmiş Day tayfları idi. Daylar tarixin bir çağında yaxın qohumları olan Barani eli ilə birlikdə Böyük Köçə Ön Asiyadan gəlib, Orta Asiyada qohum təkfaların arasında məskunlaşmışlar. Həqiqətən səhəb gedəcək Başbuğ Arsak da Dayların nəsil budağı olan Parn tayfları arasından çıxmışdı. Siyasi məqsədle nəsillərimizə unutulmuş təkzibələr və tarixi həqiqət bir daha sübut edir ki, ümumtürk epoxasının ayrı-ayrı yüzliliklərində Maday və Part imperiyasının əsasını qoymuş Başbuğlar vahid qüdrətli herbəi türk təyfa ittifaqının ən yaxın qohum qollarına mənsub görkəmli sərkərdələr olmuşdular.

Babalarının hərbi döyüş ənənələri üzərində öz həyat tərzini yaşayan Parn təyfa ittifaqının yeni nəsil Başbuğ Arsakın komandanlığı altında m.ö. 250-ci ildə Oksa çayının sahilindən, başqa sözlə, azad Turan çöllərindən qarşılaşılınmaz güclü axınlı qədim türk torpağı olan Part ölkəsində yerləşən Selevk-yunan satraplığınına hücum etdi.

Arsak ağır döyüşdə yunan hersoqu Andraqorasi öldürdü və onun ordusunu qılıncdan keçirdi, ata-baba ölkəsinə sahib oldu. Bundan sonra Arsak Part hersoqluğuna tabe olan Selevki satraplıqlarını - Ariaini, Soqdia, Baktiriya, habelə Hırkan (Alban, Kaspi, Xəzər) dənizinin cənub-şərqi sahilində yerləşən Hırkan ölkəsinə işğaldan azad etdi. Bununla da ümumtürk tarixinin 475 illik (m.ö.250, m.s.225-ci illər) qədim Parn Türk təyfa ittifaqının səltənet tarixinin əsası qoyuldu. Ümumtürk tarixinin bu dövrü onun banisi Başbuğ Arsakın şərefinə dünən yunanların “Arsaklılar”, yaxud qədim yunanların “Parfiya” adlandırdıqları “Part” ölkə adı ilə qeydə alındı.

Alman tarixçisi Ö.Mommensen öz üçüncü monumental əsərində Arsaklı çar süləlesi haqqında danişar-kən onların mənsub olduğunu Parn tayflarının indiki Xəzər dənizinin cənub-şərqi sahilindən yaşadıqlarından ve onların Turan soyundan olduqlarından bəhs edərən yazır:

“Onlar Turan Arsaklılar hakimiyəti yaratıdalar, lakin yüz ildən sonra tənindilər”.

M.ö.160-139-cu illerdə Arsaklı çarı olmuş I Mitrdat (“Avesta”da şimşək-ildirim tanrısi Mitrən şərefinə. Başqa xalqların ədəbiyyatında “Mitrdat”) Baktiriya və Sind (Hind) boyalarından başlayaraq, qarşılaşılınmaz sürətli Bağdad torpaqları istiqamətində irəliləyir, saysız mahal, şəhə

Bəxtiyar Hacıyev kimilərin ipi başqalarının əlindədir

Bir necə müxalifət üzvü, eləcə də, müxalifət qazanından bəhrələnən Bəxtiyar Hacıyev kimilər 9 fevral parlament seçkilərin nəticələrindən guya narazı qaldıqlarını iddia edərək, aksiya keçirməyi planlaşdırır və mətbuat konfransları keçirib şər və böhtan xarakterli fikirlər səsləndirir. Söhbət etdiyimiz müsahiblərimiz seçki uğursuzluğuna düber olanların möglubiyyətlərinin səbəbini araşdırmaqdansa, hay-küy qaldırmağa üstünlük verdiklərini bildirdilər.

"Bakı Xəbər" qəzetiinin baş redaktoru Aydın Quliyev: "Bəxtiyar Hacıyevin seçkidən sonrakı addımlarını özünün iddiaları müəyyənləşdirir"

- Bunların arxasında xarici maraqlı qüvvələrin dayandığıni ehtimal etmek olar.

MSK-nin qərarından sonra müxalif şəxslərin cəhdələrinin arxasında şərti olaraq üç qüvvə dayana bilər. Birincisi, nəticələrlə barışmayan şəxslərin özlərinin siyasi ambisiyaları rol oynayır. İkincisi, bəziləri müəyyən radikal dairələrin təsiri altındadırlar və o radikal dairələre bağlıdır. Aydın məsələdir ki, siyasetdə atdıqları addımları onlarla birləşdə koordinasiya edirlər. Üçüncüsü, həmin narazı şəxslərin bəzilərinin müəyyən beynəlxalq təşkilatlara bağlı olduğunu ehtimallardan biridir, mən bu na şübhə etmirəm, çünki şəxsi fəaliyyətlərinin indiyə qədərki mərhələlərinə onlar həmin dairələrə bağlı olublar. Ancaq artıq seçkinin nəticələrinin dəyərləndirilməsi ilə bağlı qanuni mərhələlər keçib. Konstitusiya Məhkəməsi qalır, yəqin ki, Konstitusiya Məhkəməsindən sonra da nəticələrlə barışmanın növbəti etaplara müraciət edəcəklər. Amma bütün hallarda, seçkinin nəticələrinin şikayətlər əsasında dəyişməsi perspektivi artıq yoxdur. Bəxtiyar Hacıyevin, konkret olaraq, müey-

yən siyasi partiyalara, siyasi təşkilatlara ideoloji olaraq bağlılığı ilə əlaqədar olimdə bir məlumat yoxdur və bildiyim qədər o partiyalara bağlı deyil. Onun seçkidən sonrakı addımlarını yəqin ki, daha çox özünün iddiaları və ambisiyaları müəyyənləşdirir. Amma əlbəttə ki, istisina etmirəm ki, elə seçkinin nəticələrini qəbul etməyən və bu nəticələrə qarşı mübarizə aparan belə namızədlərə radikal dairələrdə məraqlanınlar var. Ola bilər ki, müəyyən əlaqələri və münasibətləri də var. Yəni radikal dairələrlə keçmiş namızədlərin fəaliyyəti arasında müəyyən koordinasiyanın olduğunu istisina etmirməm.

"Azadlıq Hərəkatçıları" Birliyinin sədri Təhmasib Novruzov: "Müxalifətdə möglubiyyəti etiraf etmək mədəniyyəti yoxdur"

- Hər bir fəaliyyət sahəsində bir mədəniyyət olduğu kimi, seçkilərin keçirilməsində, seçkilərdə iştirakın da öz mədəniyyət norması var. Xüsusilə, adından da bəlli olduğu kimi, bu seçkidirsə burda udmaq da var, uduzmaq da. Qaliblik mədəniyyəti ilə yanaşı, bir möglubluq mədəniyyəti de olmalıdır və möglub olan tərəf ya möglubiyyətlə barışmalı, ya da həqiqətən, onun möglubiyyətinin subyektiv səbəbi olubsa, buyurub Mərkəzi Seçki Ko-

Şikəst təfəkkür, saxta əməl

RƏFIQƏ

A bırsızın abırı olmaz. Bu, aksiomadır. Ancaq qəribəsi odur ki, belə abırsızlar başqalarından siyasi ləyaqət tələb edirlər. Özünü "araşdırıcı jurnalist" adlandıran Xədicə İsmayıllı kim fərdlər.

Öten ay keçirilən parlament seçkiləri ilə bağlı X.İsmayıllı yeni "planlarını" heyata keçirmək üçün əlinə fürsət düşdüyündən, başladı özü kimi 5-3 şikəst təfəkkürləri etrafına toplamağa və mitinq-yürüş çağrıları etməyə. Davası da qrant uğrunda mübarizə savaşı aparmaq idi. Bu da təccüb doğurmur. Çünkü daim Azerbaycan dövlətçiliyinə qarşı xüsusi aqressiyası ilə seçilən və indi də həmin aqressiyasını dağıdıcı müxalifətin qanunsuz keçirdiyi mitinqlərdə polislərə "mədəniyyət" dərsi verməkle "demokratiyadan" dəm vurması şikəst təfəkkürlü Xədicə İsmayıllının nə qədər abırsız və saxtakar olduğunu göstərir. Kim, kim X.İsmayıllı. X.İsmayıllı hara mədəniyyət hara? demokratiya hara. Özü kimi 2-3 nəfər satqın gənclərə "jurnalist geyimi" geyindirərək dövlətin ünvanına özüne layiq olan əxlaqsız sözleri tekrarlayanlar: "mədəniyyətli olun", "demokratiya budur" tənəli sözər işlətməklə, özünü nə hesab edir? Ancaq anlamıclar ki, Xədicə kimi "jurnalistin" "tələbəsi" də özü kimi olacaq. Mən də söz danışdım da... Şikəst təfəkkürlü deyirəm, bu şikəst təfəkkürlü qrant dəlləlləri vicdan, düzgülük, mütqaddəslik, abır ne demək olduğunu biliirlərmi? Heç vaxt anlaya bilməz! Çünkü ictimai fikrə ugursuz mənfi təsir göstərməkla məşğul olan X.İsmayıllı kurtulan həyasişli xarakterini bütün güc ilə öz timsalında göstərən, sosial şəbəkelerde təhəqiqimiz epigramları yazıb onları tirajlamaqdan o yana keçməyen iyrənc satqındır. Xədicənin tarixçəsi şəxsi ambisiya və iddiaların sublimasiyasıdır. Bu o, X.İsmayıldır ki, bütün fəaliyyəti böhtən və yalanlar üzərində qurulub. Budur, şikəst təfəkkürlü satqın X.İsmayıllı! Bədbextsiniz! Çünkü her bir siyasi proseslərdə hakimiyyət xalqla hesablaşır, xalqla bir yerde bu qələbələri qazanır. Həmin qələbələri ki, nəticədə yürüşlərdə sosial şəbəkələrə keçən sizin kimi şikəst təfəkkürlü erməni üfunəti verən X.İsmayıllı kimi erməni üfunət verənlər elə qışqıra-qışqıra qalacaqsınız, nece ki, qalırsınız! X.İsmayıllı kimi şikəst təfəkkürlü saxtaları bu güne kimi və bu gündən sonra da elə belə rəzil olaraq qalacaqlar.

Budur, X.İsmayıllı jurnalistikadını ləkələməsi. Qrantları bahalı "CİP"lərə çevirən X.İsmayıllı kimilərin özünü "jurnalist" adlandırma bir jurnalist kimi məni göynədir. Çünkü "qrant" Xədicə xaricdən pul alıb, hakimiyyətə qarşı çıxın kampaniyaların təbliğatçısı kimi özünü "vicdanlı insan" saysa da, bu, dəvəqusunun başını kolda gizlətməsinə bənzəyir. LƏNƏT OLSUN SİZLƏR!!!

GÜLYANƏ

İranda koronavirusdan ölünlərin sayı 77 nəfərə çatdı

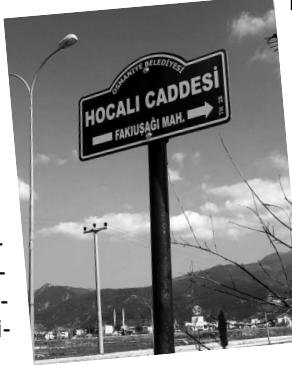
Iran Səhiyyə Nazirliyi ölkədə koronavirusdan ölünlərin sayını açıqlayıb. "Report"un IRNA-ya istinadən məlumatına görə, İran Səhiyyə nazirinin müavini Əlirza Rəsi ölkədə daha 11 nəfərin bu infeksiyanın qurbanı olduğunu bildirib.

Beləliklə, İranda koronavirusdan ölünlərin sayı 77 nəfərə çatıb. Onun sözlərinə görə, daha 835 nəfərdə koronavirus aşkarlanıb və bununla da virus daşıyıcılarının sayı 2 336 nəfərə çatıb. Bu günədək 435 nəfər isə koronavirusdan sağalıb. Ölkənin səhiyyə nazirinin müavini İrəç Həriri, vitse-prezident Məsumə Ebtekər və sabiq ədliyyə naziri Mustafa Purməhəmmədi də daxil olmaqla 23 deputat koronavirusa yoluxub.

Türkiyənin Osmaniye şəhərində Xocalı prospektinin açılışı olub

Türkiyənin Osmaniye şəhərində fəaliyyət göstərən Korkut Ata Universitetində "Xocalı soyqırımı- 28 ildir susmayan acı" mövzusunda anim tedbir keçirilib.

AZERTAC xəber verir ki, tədbirdə əvvəlcə Azərbaycanın və Türkiyənin dövlət himnləri səsləndirilib. Sonra şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub. Azərbaycanın Türkiyədəki səfiri Xəzər İbrahim, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitesi sədrinin birinci müavini Valeh Hacıyev və başqaları Xocalı soyqırımı ilə bağlı iştirakçılara müfəssəl məlumat veriblər. Sonra Osmaniye şəhərinin mərkəzində Xocalı prospektinin açılışı olub. Həmçinin səfir Xəzər İbrahim ilə vali Ömer Faruk Coşkun arasında iki-tərəfi görüş keçirilib.

Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların övladlığa götürülməsi ilə bağlı stimullaşdırıcı güzəştlər tətbiq ediləcək

Son illər ərzində ilə 700-800 uşaq övladlığa verilib. Lakin keçən il övladlığa verilmə sistemindəki dəyişiklik və kecid dövrü olduğuna görə övladlığa götürülən uşaqların sayı azalaraq 140-a enib.

AZERTAC xəber verir ki, bunu Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirinin müavini Anar Kərimov "Validəyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar və övladlığagötürme" altsisteminin təqdimatı zamanı çıxışında deyib.

Nazir müavini bildirib ki, ötən ilin noyabrın 1-dən inдиya qədər 400-dən artıq vətəndaş övladlığagötürmə ilə əlaqədar müraciət edib. Övladlığagötürmə üçün hüquqi prosedurları tam qaydasında olan təxminen 40 uşaq var və onların yarısı sağlamlıq imkanları məhdud olanlardır. Hazırda ölkəmizdə olan müxtəlif müəssisələrdə min uşaq valideyn qayılarından kənarda qalıb. Valideynlər həmin uşaqlardan imtina ediblər, am-

ma hazırda onların övladlığa götürülməsi üçün bəzi hüquqi addımlar atılmalı, həmin uşaqların övladlığa götürülməsinin mümkünlüyü üçün sənədlər qaydaya salınmalıdır.

Onun verdiyi məlumatə görə, yeni altsistemin istifadəyə verilməsi bu sahədə mühüm irəliyişlərə səbəb ola bilər.

Nazir müavini qeyd edib ki, daha çox yaxın qohumlar övladlığagötürmə ilə əlaqədar müraciət edirler və valideyn-namızədlər sağlam uşaqları övladlığa götürməkdə mərəqəlidirlər. "Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların övladlığagötürməsi ilə bağlı stimullaşdırıcı güzəştlər tətbiq edilecək. Gələcəkdə həmin uşaqların təhsil haqlarında güzəştlər nəzərdə tutulur və onların valideynləri üçün Əmək Məcəlləsinə uyğun güzəştlər, vergi güzəştləri də gündəmdə var. Bundan əlavə, onlara aylıq müavinetlər, bir çox sahələr üzrə həm uşağa, həm də valideyn-namızədə güzəştlər və dəstəkverici mexanizmlər nəzərdə tutulur".

Hərbi əməliyyatlar zamanı dinc əhalinin müdafiəsi

Müharibə zamanı mülki şəxslərin müdafiəsi-nə dair Konvensiya (Cenevrə. 12 avqust 1949-cu il). 1949-cu il 12 avqust tarixli Cenevrə Konvensiyalarına beynəlxalq silahlı münaqişə qurbanlarının müdafiəsinə dair I Əlavə Protokol (Cenevrə. 8 iyun 1977-ci il). 1949-cu il 12 avqust tarixli Cenevrə Konvensiyalarına qeyri-beynəlxalq xarakterli silahlı münaqişə qurbanlarının müdafiəsinə dair II 78 Əlavə Protokol (Cenevrə. 8 iyun 1977-ci il). Silahlı münaqişə qurbanlarının mühafizəsi üzrə ilkin tədbirlər haqqında Saziş (Müstəqil Dövlətlər Birliyi. 24 sentyabr 1993-cü il).

Müharibə aparılması vasitələrinin məhdudlaşdırılması və qadağan edilməsi haqqında 1. Partlayıcı və yandırıcı güllələrin istifadəsinin leğv edilməsi haqqında Bəyannamə (Sankt-Peterburq. 11 dekabr 1968-ci il). 1. Yeganə təyinatı boğucu və zəhərləyici qazların yayılması olan sursatın istifadə edilməməsi haqqında Bəyannamə (Haaqa. 29 iyul 1899-cu il). 2. Asanlıqla istiqamətini deyişən və ya yastılanan güllələrin istifadə olunmaması haqqında Bəyannamə (Haaqa.) 1899-cu il). 3. Boğucu, zəhərli və digər belə qazların və bakterioloji vasitələrin müharibədə tətbiqinin qadağan olunması haqqında Protokol (Cenevrə. 17 iyun 1925-ci il). 4. Bakterioloji (bioloji) və zəhərli (toksik) silahların işləniləbiləcək istehsal olunması və ehtiyata toplanmasının qadağan olunması və onların məhv olunması haqqında Konvensiya (10 aprel 1972-ci il). 6. Hədsiz zərərli sayıla bilən və ya seçimsiz nticələrə malik ola bilən

müəyyən adı silah növlərinin istifadəsinə qoyulan qadağalar və ya məhdudiyyətlər haqqında Konvensiya və ona əlavə edilmiş 3 Protokol (10 oktyabr 1980-ci il): - Aşkar edilməyen qəlpələr haqqında Protokol (I Protokol); Minalan, mina-tələlərin və digər qurğuların tətbiqinə qoyulan qadağalar və məhdudiyyətlər haqqında Protokol (II Protokol); - Yandırıcı silahların tətbiqinə qoyulan qadağalar və məhdudiyyətlər haqqında Protokol (Hi Protokol); - Koretmə təsirinə malik lazer silahlar haqqında Protokol (IV Protokol) (Vyana, 13 oktyabr 1995-ci il); - Minaların, mina-tələlərin və digər qurğuların tətbiqinə qoyulan qadağalar və ya məhdudiyyətlər haqqında Protokol (II Protokol) 3 may 1996-ci il düzəlişləri ilə Qeyd etmək lazımdır ki, II Protokolun həm ilkin variantı, həm də düzəlişlər edilmiş yeni variantı qeyri-müəyyən müddətə kimi ayrı-ayrılıqla qüvvədə qalmış hesab edilir. II Protokolun digər variantının iştirakçısı olan dövlətlərle isti-

II Protokolun düzəlişlərə variantının iştirakçısı olan dövlətlər öz münasibətlərində biri-biri ilə II Protokolun ilkin redaksiyasında əlaqədədirler). 5. Kimyevi silahların işləniləbiləcək istehsal edilməsi, ehtiyatının yiğilması və tətbiq edilməsinin qadağan olunması və onların məhv olunması haqqında Konvensiya (13 yanvar 1993-cü il).

Piyadalara qarşı tətbiqi, ehtiyatının yiğilması, istehsalı və verilməsinin qadağan edilməsi haqqında Konvensiya (Ottava. 18 sentyabr 1997-ci il), VI. Mədəni mülkiyyətin və təbii mühitin mühafizəsi haqqında 1. Elm və incəsənətin məqsədlərinə xidmət edən müəssisələrin, həmçinin, tarixi abidələrin mühafizəsi haqqında Müqavilə (Rerix Paktı. Vaşinqton. 15 aprel 1935-ci il). 2. Silahlı münaqişə zamanı mədəni mülkiyyətin qorunması haqqında Konvensiya, ona əlavə icraçı reqlament və Protokol (Haaqa. 14 may 1954-cü il);

- Silahlı münaqişə zamanı mədəni mülkiyyətin qorunması haqqında Konvensiyadan icraçı reqlamenti;

- Silahlı münaqişə zamanı mədəni mülkiyyətin qorunması haqqında Konvensiyaya Əlavə Protokol.

- Silahlı münaqişə zamanı mədəni mülkiyyətin qorunması haqqında 1954-cü il Haaqa Konvensiyasına II Əlavə Protokol (26 mart 1999-cu il).

3. Ətraf mühiti dəyişikliyi uğradan vasitələrdən hərbi və ya istenilən digər düşmən məqsədlərle isti-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə dəstəyi ilə “İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldılması, sosial və siyasi fəallığının artırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Piyadalara qarşı tətbiqi, ehtiyatının yiğilması, istehsalı və verilməsinin qadağan edilməsi və onların məhv edilməsi haqqında Konvensiya (Ottava. 18 sentyabr 1997-ci il), VI. Mədəni mülkiyyətin və təbii mühitin mühafizəsi haqqında 1. Elm və incəsənətin məqsədlərinə xidmət edən müəssisələrin, həmçinin, tarixi abidələrin mühafizəsi haqqında Müqavilə (Rerix Paktı. Vaşinqton. 15 aprel 1935-ci il). 2.

Silahlı münaqişə zamanı mədəni mülkiyyətin qorunması haqqında Konvensiya, ona əlavə icraçı reqlament və Protokol (Haaqa. 14 may 1954-cü il)

fədə olunmasının qadağan edilməsi haqqında Konvensiya (1 dekabr 1976-ci il). Beynəlxalq humanitar hüquq normalarına riayət edilməsinin təmin edilməsi haqqında 1. Genosid cinayətinin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında Konvensiya (9 dekabr 1948-ci il). 2. Müddətin hərbi cinayətlərə və bəşəriyyətə qarşı cinayətlərə tətbiq edilməməsi haqqında Konvensiya (26 noyabr 1968-ci il). 3. Muzduluların cəlb edilməsi, istifadəsi, maliyyələşdirilməsi və təhlili ilə mübarizə haqqında Beynəlxalq Konvensiya (4 dekabr 1989-cu il). 4. Nüamberq Beynəlxalq Hərbi Tribunalı Nizamnaməsi (8 avqust 1945-ci il). 5. Uzaq Şərqi üçün Tokio Beynəlxalq Tribunalı Nizamnaməsi (11 dekabr 1946-ci il). 6. Keçmiş Yuqoslaviya ərazisində 1991-ci ildən tərədilmiş beynəlxalq humanitar hüququn ciddi pozuntularına görə məsuliyyət daşıyan 80 şəxsi cəzalandırmaq üzrə Beynəlxalq Tribunalı Nizamnaməsi (25 may 1993-cü il). 7 yanvar 1994-cü ildən 31 dekabr 1994-cü ilə kimi olan müddətə Ruanda ərazisində tərədilmiş genosid və beynəlxalq humanitar hüququn digər ciddi pozuntularında təqsiri olan şəxslərin və qonşu dövlətlərin ərazilərində genosid və digər belə pozuntular tərətmış Ruanda vətəndaşlarının mühakimə edilməsi üzrə Beynəlxalq Cinayət Tribunalı Nizamnaməsi (8 noyabr 1994-ci il). 8. Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Statutu (Roma. 17 iyul 1998-ci il).

Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Əli Kərimli nəyə görə arzuolunmazdır?

Siyasi səhnə AXCP sədrindən imtina edir!

Sırr deyil ki, AXCP sədri Əli Kərimli siyasi səhnədə hansı birlik və qurumlarda təmsil olunubsa, həmin birlik və qurumların hamısı qısa zamanda iflasa uğrayıb və fəaliyyətlərini da-yandırmaq məcburiyyətində qalıblar. Müxtəlif siyasi-ictimai hadisələr çərçivəsində keçirilən görüşlərdə belə, cəbhəçi sədrin iştirakı arzuolunmaz olur. Çünkü artıq hər kəs bilir və dərk edir - Ə.Kərimli yalnız öz şəxsi mənəfəti və maddi maraqları namənə AXCP adlı qurumun arxasında fəaliyyət göstərməkdədir. O da bəllidir ki, hazırkı dövər qədər onun vaxtilə qəsb etdiyi AXCP-dən zaman-zaman kifayət qədər insan istefaya gedib, o cümlədən, Ə.Kərimlini ifşa edərək, onun iç üzünü aşkara çıxarıblar. Ümumiyyətlə, Kərimlinin fəaliyyəti, bütövlükdə istər siyasi səhnə, istərsə də müxalif düşərgə üçün arzuolunmazdır.

AVP sədri: “Belə bir partiya ilə əməkdaşlıq etmək, sadəcə olaraq, mümkün deyil”

“Belə bir partiya ilə əməkdaşlıq etmək, sadəcə olaraq, mümkün deyil”. Bu barədə Ana Vətən Partiyasının sədri Fəzail Ağamalı AXCP sədri Ə.Kərimlinin siyasi proseslərdə dialoq mühitin-dən kəndə qalması məsəlesi ilə bağlı mediaya münasibətini açıqlayarkən deyib. Partiya sədrinin sözlərinə görə, AXCP öz daxilində də sosial dayaqlarını itirib, daha çox xaricdən idare olunur, anti-Azərbaycan qüvvələrinin içərisində yer alıb: “Belə bir partiya ilə əməkdaşlıq etmək, sadəcə olaraq, mümkün deyil. Çünkü tutduğu xətt, mövqə və göstərdiyi fəaliyyət onun özü-özünü iflasa aparır. Ə.Kərimlinin partiyası artıq Azərbaycan siyasi qütbünün tərkib hissəsindən çıxb, onun bilavasita tərkib hissesi kimi fəaliyyət göstərmir”.

“Xaricdə onun iki ruporu var-bir Qənimət Zahid,

bir də Sevinc Osmanqızı”

Ağamalının sözlərinə görə, Ə.Kərimli daha çox xaricdən idare olunur ve onun iki ruporu mövcuddur: “Xaricdə onun iki ruporu var-bir Qənimət Zahid, bir də Sevinc Osmanqızıdır ki, onların vasitesilə AXCP xaricdən verilmiş reseptə uyğun olaraq fəaliyyətini qurub. Mənəcə, belə bir partiya ilə əməkdaşlıq etməyə ehtiyac yoxdur. Çünkü bu partiya Azərbaycan dövlətinin və xalqının milli maraqlarına deyil, anti-Azərbay-can qüvvələrinin maraqlarına xidmət edir”.

AVP sədri daha bir xatırlatma edərək bildirib ki, rəhbərlik etdiyi siyasi təşkilatı zaman-zaman digər siyasi partiyalarla tedbirlər keçirir, lakin o, heç vaxt AXCP sədrini belə tedbirlərə dəvət etmir.

“Əli Kərimli tamamilə özünü Azərbaycanın siyasi mühitindən və siyasi sistemindən təcrid edib”

Bələ ki, F.Ağamalı Ə.Kərimli ilə əməkdaşlıq etmək baredə heç vaxt düşünmeyib, bundan sonra da belə bir fikri yoxdur: “2019-cu il sentyabrın 11-de biz de siyasi partiyaların iştirakı ile bir tədbir keçirdik. Rəsmi şəkildə mən elan etdim ki, biz Ə.Kərimlinin rəhbərlik etdiyi partiyani dəvət etmirik və bu partiya ilə hər hansı şəkildə əməkdaşlıq barədə düşünmürük. Çünkü onun mövqeyi bizim təməl prinsiplərimizle uyğun deyil. Bizim təməl prinsiplərimizin başlıca şərti Azərbaycan dövlətçiliyidir, dövlətin və xalqın milli maraqlarıdır. Bu baxımdan, mənəcə, Əli Kərimli tamamilə özünü Azərbaycanın siyasi mühitindən və siyasi sistemindən təcrid edib”.

Beləliklə, bir daha təsdiq olunur ki, Kərimlini, nəinki konstruktiv mövqeli siyasi partiyalar, hətta onunla eyni dağıdıcı düşərgədə təmsil olunan şəxslər də rədd edirlər. Daha dəqiq desək, bu gün siyasi səhnənin müxtəlif cinahlarda fəaliyyət göstərən partiyalar da yaxşı bilirlər ki, harada AXCP sədri Ə.Kərimli varsa, orada mütləq mənada çaxnaşma, ziddiyet, qarışdırma, iflas və rüsvayçı mögəlibiyət var.

RÖVŞƏN

maq gücündədir və bunun üçün var gücünü ortaya qoymuşdu. Lakin Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri özlərini kifayət qədər prinsipial apardılar və sübut etdilər ki, hakimiyətin diktə oyununun tərkib hissəsinə əvvəlməyəcəklər” deyə adıçəkilər erməni nəşri yazar.

“İrates”, həmçinin yazar ki, Paşinyanın komandası iki-qat fiasko yaşayıb. Belə ki, onlar Paşinyanın parlament tribunasından səsləndirdiyi ayrı-ayrılıqda, yaxud Konstitusiya Məhkəməsinin bütün hakimləri ilə birgə görüşmək və məsələni həll etmək təklifi rədd ediblər. SİTAT: “Bu susqunluk idarəedici komandada müxtəlif səhərbətlərə yol açıb ki, Nikol Paşinyan, nəinki baş veren proseslərə nəzarət edə bilmir, həm də avtoritetini itirib. Artıq konstitusiya referendumunda “Hə”çilərin lazımi səs toplaya bilməməsini bəri başdan ehtimal etmək çətin deyil”.

“Past”: “Referendum payiza qədər təxirə salına bilər”

APRELİN 5-də konstitusiya dəyişiklikləri ilə bağlı keçilən planlaşdırılan referendumla bağlı kifayət qədər maraqlı situasiya yaranıb. Bu barədə Ermənistanın “Past” qəzeti yazar. Qeyd olunur ki, bu, eyni zamanda, koronavirusun ölkədə sürətlə yayılması ilə de bağlıdır. Nəşrin məlumatına görə, proqnozlaşdırılmamış væziyyətə görə, hakimiyət bir neçə varianti müzakirə edir, o cümlədən, siğortalanmaq məsəlesi de hökumətin gündəmindədir. SİTAT: “Bizdə olan məlumatata görə, baş nazir bir qrup hüquqsuna referendumun vaxtının dəyişdirilməsi ilə bağlı hüquqi tənzimlənmənin yollarını araşdırmağı tapşırıb. Xüsusilə, istisna edilmir ki, 20 marta qədər referendumun payiza qədər təxirə salınması baredə qərar verilə bilər”.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Ermənistən mətbuatı nə yazır?

“Hraparak”: “Koronavirus problemi səhiyyə, iqtisadi, müdafiə və ordusferalarında yaşanır”

“Hraparak” qəzeti yazar ki, Ermənistən hakimiyyəti koronavirusla bağlı mübarizədə, ümumiyyətlə heç nə edə bilmir. Erməni nəşri qeyd edir ki, bunu səhiyyə nazirliyinin eməkdaşlarından biri deyib. “Məsələ yalnız maskaların qılığında, qripə qarşı vaksinlərdə, ya da İrandan qayıdan vətəndaşların karantinə salınmasında deyil, onlar hətta operativ qərargah belə yaratmayıblar” deyə məlumatda bildirilir. SİTAT: “Bu problem yalnız səhiyyə sahəsində deyil, eyni zamanda, iqtisadi və müdafiə sferalarında, ilk növbədə isə, orduda yaşanır. Ayndır ki, hərbi qulluqçuların ziyyət olmasına qadağa qoyulub, lakin koronavirus infeksiyası hava və damcı yolu ilə yoluxur. Bəs zabit personallının, onlara xidmət edənlərin müdafiəsi üçün hansı işlər görülür? Bəs virus orduya daxil olarsa, nə olacaq? Bütün normal ölkələrdə operativ qərargahlar planları işləyib-həzırlayırlar”.

“İrates”: “Hə”çilərin lazımi səs toplaya bilməməsini bəri başdan ehtimal etmək çətin deyil”

Ermənistanda dərc edilən “İrates” in yazdırığına görə, Nikol Paşinyana elə gəlirdi ki, Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri mütləq şəkildə istəfa verəcəklər.

“O hər şey etdi ki, ən azından, bir hakim də olsa, həmin addıma getsin. Belə ki, o, bununla Konstitusiya Məhkəməsinin birliyini parçala-

maq gücündədir və bunun üçün var gücünü ortaya qoymuşdu. Lakin Konstitusiya Məhkəməsinin hakimləri özlərini kifayət qədər prinsipial apardılar və sübut etdilər ki, hakimiyətin diktə oyununun tərkib hissəsinə əvvəlməyəcəklər” deyə adıçəkilər erməni nəşri yazar.

“İrates”, həmçinin yazar ki, Paşinyanın komandası iki-qat fiasko yaşayıb. Belə ki, onlar Paşinyanın parlament tribunasından səsləndirdiyi ayrı-ayrılıqda, yaxud Konstitusiya Məhkəməsinin bütün hakimləri ilə birgə görüşmək və məsələni həll etmək təklifi rədd ediblər. SİTAT: “Bu susqunluk idarəedici komandada müxtəlif səhərbətlərə yol açıb ki, Nikol Paşinyan, nəinki baş veren proseslərə nəzarət edə bilmir, həm də avtoritetini itirib. Artıq konstitusiya referendumunda “Hə”çilərin lazımi səs toplaya bilməməsini bəri başdan ehtimal etmək elə də çətin deyil”.

“Past”: “Referendum payiza qədər təxirə salına bilər”

qüsürü və zəifliyi onların zəka potensialının yoxluğundadır”, deyən politoloqa görə, zəka potensialı olmayan da xalqa söz deyə bilmirsən, başlayırsan “dalay-dalay” oxumağa: “Xalq da bir dəfə “dalay-dalay” a qulaq asır və sonra da bun-

ni söz demir, klassik möglüb fiqurdur. A.Hacılı heç neye nail olmayıb. Bütün bunları xalq bilir.

“Onlar çoxdan sıradan çıxıblar, sadəcə, bunu qəbul etmək, tanımaq istəmirlər”

Ənənəvi müxalifətin kölgədə qalmasını gözlənilən sonluq kimi deyərləndirən Z.Əlizadə həm də belə düşünür ki, əs-lində onların vaxtları və

dələri çoxdan bitib. “Onların vaxtı keçib. Əsində, onlar çoxdan sıradan çıxıblar, sadəcə, bunu qəbul etmək, tanımaq istəmirlər”, deyə bildirən politoloq bu iddiasını da belə izah edib: “Deyirlər ki, biz də varıq. Camaat da deyir ki, özünüz üçün varsunuz”.

O, xalq üçün artıq ənənəvi müxalifətin olmadığını, yox olduğunu, məsələnin bitdiyini bildirib: “Bitdi bu məsələ. Hələ cəmiyyətdə onlara 500 nəfər səs verən varsa, bunun özü böyük rə-

qəmdir. Xalqı min dəfə aldadıblar. Niye xalq onlara səs verməli idi? Bitdi, onların kitabları bağlandı”.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Parlament seçkilərində iştirak edən müxalifət-ci qisminin əsas tərkib hissəsinin uduzması daha əvvəlcədən gözlənilən idi. Daim “xalq”, “millət” və s. kimi pafoslu ifadələri ilə siyasi səhnədə qalmağa çalışan bu kimi “liderlər” əsində özlərini xalqdan təcrid ediblər. Xalq onların yadlarına yalnız mitinq və aksiyalar vaxtı, ya da seçkilər ərəfəsində düşür. O cümlədən, belə “liderlər” in uduzmasını şərtləndirən daha bir reallıq onlarıın başlarının qrant və s. bu kimi məsələlərə qarışmasıdır, yəni maddiyyat marağı daim xalqçılıq, dövlətçilik maraqlarını üstəleyib.

“Ənənəvi müxalifətin ən böyük qüsürü və zəifliyi onların zəka potensialının yoxluğundadır”

Bu arada politoloq, ASDP sədri Araz Əlizadənin qardaşı Zərdüst Əlizadə söyügedən məsələyə ilginc münasibət sərgiləyib və ənənəvi müxalifət təmsilçi-

lərinin əksariyyətinin parlament seçkilərinin se-bəbərləri özünəməxsus tərzdə açıqlayıb. Z.Əlizadə hesab edir ki, seçkiyə qatılan

Müsavatın sabiq və hazırlı başşanları - İsa Qəmbər, Arif Hacılı, eləcə də ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu və digər ənənəvi müxalifət “liderləri”nin seçki kampaniyaları qüsurlu olub, bunun isə se-bəbərləri var. “Deyim ki, ənənəvi müxalifət en böyük

Hərbi əməliyyatlar aparılmasının metod və vasitələri, beynəlxalq humanitar hüququn ümumi prinsipləri

Hərbi əməliyyatlar aparılmasının metod və vasitələrinə (ratione conditionis) görə məhdudiyyət prinsipinin mahiyəti ondadır ki, hərbi əməliyyatların kiməsə lü-zumsuz zərər vura və ya həddən artıq əzab verə bilən silahlı metodlardan istifadə etməklə aparılması qadağandır. Həmin prinsipin tətbiqi prinsipləri kimi aşağıdakılardır:

1. Hədəflərə fərqli qoymadan edilən hücumlar qadağandır;
2. Mülki əhalisi arasında itkilərə səbəb ola və mülki obyektlərə zərər vura biləcək, əldə edilməsi nəzərdə tutulan konkret və bilavasitə hərbi üstünlük baxımından həddən artıq ola biləcək hücumlar qadağandır;
3. Hərbi əməliyyatlar zamanı təbii mühitin qorunması üçün qayğı göstəriləməlidir;
4. Mülki əhalisi arasında müharibə aparma metodu kimi aclarından istifadə etmək qadağandır;
5. Xəyanətə əsaslanan hərbi əməliyyatlar qadağandır. Minsk dərsliyinin müellifləri beynəlxalq humanitar hüququn prinsiplərini aşağıdakı qruplara ayırmışlar:

I. Beynəlxalq humanitar hüququn mənəbələri beynəlxalq humanitar hüququn prinsiplərini aşağıda qruplara ayırmışlar: I. Beynəlxalq humanitar hüququn ümumi prinsipləri. II. Döyüşən tərəflərin müharibə aparılmasının metod və vasitələrinin seçilməsini məhdudlaşdırın prinsiplər.

2. Silahlı münaqişə iştirakçılarının hüquqlarını müdafiə edən prinsiplər. Silahlı münaqişədə iştirak etməyən mülki əhalinin hüquqlarını müdafiə edən prinsiplər. Həmin qruplaşma bir çox cəhətdən J.Pikte tərəfindən müəyyən edilmiş sistemə uyğun olmaqla yanaşı, özünəməxsus cəhətlərə də malikdir. Melumdur ki, hər bir təsnifat sərbəst xarakter daşıyır və ilk növbədə, onun əsasında duran kriteriyadan asılıdır. Beynəlxalq humanitar-hüququn prinsiplərinə münasibətdə aparılabilecek təsnifatlar da, həmin kriteriyadan asılı olaraq, fərqli olabilir. Lakin məhiyyət həmin müəyyənləşdirilmiş prinsiplərdə beynəlxalq humanitar hüququn rəhbər və əsas başlanğıçlarının öz ifadəsini tapmasındadır. Bu cəhətdən J.Pikte tərəfindən aparılmış təsnifati kifayət qədər müəmməl hesab edir. Beynəlxalq humanitar hüququn inkişafı getdikcə onun daha çox normalarının prinsip kimi formallaşmasına zəmin yaradacaqdır. Bir şeyi de qeyd etmək lazımdır ki, beynəlxalq humanitar hüququn prinsipləri ilə Beynəlxalq Qırmızı Xaçın prinsiplərini (humanizm, qərəsizlik, neytrallıq, müstəqillik, könüllülük, vahidlik, universallıq) bir-birinə qarışdırmaq olmaz. Əvvələ, onların mənbəyi müxtəlidir. Qırmızı Xaçın prinsipləri 1965-ci ilde Vyanada keçirilən Qırmızı Xaçın XX Beynəlxalq Konvensiyasında qəbul edilmiş bəyannamədə öz əksini tapmışdır. Beynəlxalq humanitar hüququn prinsiplərinin mənbəyini isə beynəlxalq Konvensiya və müqavilələr təşkil edir. Qırmızı Xaçın prinsip-

ləri qeyri-hökumət təşkilatı kimi Qırmızı Xaçın fealiyyəti üçün əsas istiqamət kimi çıxış edir. Beynəlxalq humanitar hüququn prinsipləri isə silahlı münaqişə zamanı döyüşən tərəflər arasında münasibətləri tənzimləyir. Bunu belə, bu iki sahə arasında sıx əlaqə vardır. Həmin əlaqə, hər şəyden əvvəl, ondan irəli gəlir ki, beynəlxalq humanitar hüququn çıxış nöqtəsini Qırmızı Xaçın ideyaları təşkil edir. Bu da hər iki sahədə müəyyən prinsiplərin (ayrı-seçkiliyə yol verilməməsi, humanizm) eyniliyinə getirib çıxarmışdır. 2. Beynəlxalq humanitar hüququn mənəbələri "Hüququn mənbəyi" termini iki - maddi və yuridik mənənada işlədir. Maddi mənəbə dedikdə, cəmiyyətin maddi həyat şəraiti başa düşülür. Hüquqi aktların ifadə üsulları və formaları hüququn yuridik mənənada mənəbələri adlandırılır. Hüquq elmləri tərəfindən hüquqi kateqoriya kimi ancaq yuridik mənəbə öyrənilir. Beynəlxalq humanitar hüquq beynəlxalq hüququn özü kimi inkişaf etdiyinə görə, onların mənəbələri arasında heç bir fərqli yoxdur. Dövlətlərin çoxəslik beynəlxalq hüquq təcrübəsində beynəlxalq hüququn iki əsas mənəbəyi - beynəlxalq müqavilə və beynəlxalq adətlər yaranmışdır. 1969-cu il Beynəlxalq Müqavilələr haqqında Vyana Konvensiyasının 2-ci maddəsinin "a" bəndinə əsasen, "müqavilə" biri-biri ilə əlaqədə olan iki və ya bir neçə sənədə əhatə olunmasından, həmçinin, onun konkret adından asılı olmayaraq, dövlətlər arasında yazılı formada bağlanmış və beynəlxalq hüquqla tənzimlənən beynəlxalq sazişdir. Müqavilənin beynəlxalq saziş kimi müəyyən edilməsi onda ən azı iki dövlətin iradəsinin ifadə olunduğunu təsdiq edir. Həm də bu iradələr sazişdə biri-birindən təcrid olunmuş şəkildə deyil, razılışdırılaraq birləşmiş formada mövcud olur. Anlayışdan məlum olur ki, müqavilə adından - müqavilə, konvensiya, saziş, pakt, akt, protokol, notaların mübadiləsi və s. asılı olmayaraq dövlətlər arasında bağlanmış bütün yazılı sazişləri əhatə edir. Məhz, yazılı formada olan beynəlxalq müqavilədə onun bağlanması məqsədi, obyekti, tərəflərin hüquq və vəzifələri, müqavilənin qüvvəyə minməsi qaydası, qüvvədə olma müddəti, bəzən isə müqavilənin yerine yetirilməməsinə görə, məşğuliyyət və digər icrası məcburi olan müddəalar müəyyənləşdirilir. Beynəlxalq adət - beynəlxalq hüququn subyektləri tərəfindən onların beynəlxalq təcrübəsində beynəlxalq hüquq norması kimi susmaqla tanınan və yerinə yetirilən, analoji vəziyyətlərdə uzun müddət təkrarlanan davranış qaydalarıdır. BMT Beynəlxalq Məhkəməsi Statutunun 38-ci maddəsi beynəlxalq adəti "hüquq norması" kimi tanınan ümumi təcrübənin sübutu kimi" müəyyənləşdirir. Müəyyən davranış qaydasının adət, beynəlxalq hüquq normasına çevril-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

edilmesine imkan verir. Adət isə yazılı formada olmadığma görə onun təfsirində söhbət gedə bilmez. Adətde qeyd-şərt də mümkin deyildir. 5) Adət ancaq təcrübə nəticəsində yaranır, müqavilə isə təcrübəni rəsmiləşdirməkə yanaşı, ondan irəlide gedib, əməkdaşlıq üçün yeni qaydalar müəyyən edə bilər. Müqavilə və adətlər eyni hüquq sisteminin mənəbələri kimi bir sıra ümumi xüsusiyyətlərə malikdirlər. 1) Həm müqavilə, həm də adət dövlətlərin qarşılıqlı fəaliyyəti nəticəsində yaranır və ümumi hüquqi esasa - onu yaradan subyektlərin razılığına malik olur. 2) Hər iki mənəbə məcburi xarakter daşıyan davranış qaydalarını nəzərdə tutur. Bu, o deməkdir ki, heç bir subyekt götürdüyü öhdəliyi yerine yetirməkdən imtina edə bilməz. 3) Həm müqavilə, həm də adət normalarının pozulması eyni hüquqi nəticələrə sebəb olur. 4) Həm müqavilə, həm də adətlerin təminat mekanizmi eynidir. Müqavilə və adətin fərqli cəhətləri deyildir: 1) Müqavilə və adətin yaranma üsulu fərqlidir. Müqavilə həm də dövlətin fəal fəaliyyəti ilə yaranır. Adət isə çox vaxt "susmaq", fəaliyyətsizlikdən yaranır. 2) Müqavilə zaman etibarı ilə dəqiq vaxtda yaranır. Adətin isə yaranma vaxtını izləmek mümkün olmur. 3) Konkret müqavilənin mövcudluğu faktı sənədin mətninə istinad edilməklə təsdiq olunur. Adətin mövcudluğunu isə ancaq dövlətlərin təcrübəsi təsdiq edə bilər. 4) Müqavilə yazılı formada ifadə olunur. Bu, onun təfsirin müqaviləsinə, müqaviləyə qeyd-şərt

sız elanetmə yalnız etibarsız elan edən dövlət barəsində qüvvəyə malik olur. Etibarsız elanetmə münaqişədə iştirak edən tərəflərin beynəlxalq hüquq prinsiplərinə görə yerinə yetirilməsini davam etdirməyə borclu olduqları öhdəliklərə təsir göstərmir, çünki bunlar mədəni xalqlar arasında bər-qərar olmuş adətlərdən, insanlıq qanunlarından və ictimai vicdanın hökmündən irəli gelir. Beynəlxalq humanitar hüququn bəzi normalarında nəzərdə tutulmuş bu cür müddəalara əsaslanan bəzi müəlliflər beynəlxalq humanitar hüququn ikili hüquqi əsasına malik olmayı, yəni həm müqavilə, həm də adət normaları kimi fəaliyyət göstərməsi nəticəsinə gəlirlər. Dövlətlərin beynəlxalq təcrübəsində eyni qaydalar bəzi dövlətlər üçün müqavilə, digərləri üçün isə beynəlxalq adət formasında mövcud olması faktı ilə Q.M.Melkov da razılaşır. Lakin o, belə hesab edir ki, burada normanın (davranış qaydasının) ikili fəaliyyət göstərməsindən deyil, onun iki müxtəlif formada: müqavilə norması formasında və adət norması formasında mövcud olmasından danışmaq lazımdır. Fikrimizcə, Q.M.Melkovun mövqeyi daha düzgündür. Çünki davranış qaydası onu müqavilə əsasında tanıyan dövlətlər üçün müqavilə norması formasında tənianın dövlətlər üçün isə adət norması formasında mövcud olur.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

4 mart

Ses

Son səhifə

Murad Boz
məşhur
aktrisanın
qızı ilə
sevgili oldu

Aslı Enverdən ayrıldıdan sonra Murad Bozun Defne Samyelinin qızı Deren Talu ile görüşmeye başladığı deyilir.

Türkiye mətbuatı xəbər verir ki, müğənni bu yaxınlarda dostu Efe Kesgünün doğum günü ziyafətində Deren Talu ilə tanış olub. İddia olunur ki, doğum günündə Murad Boz və Deren Talu səmimi görüntüləri ilə diqqət çəkib.

Gecəni anası Defne Samyeli ilə birlikdə tərk edən Deren Talu aktrisa olmaq niyyətindədir. 23 yaşlı Talu yaxın vaxtlarda yeni filmi ilə tamaşaçıların görüşüne geləcək. Məlumat üçün bildirik ki, Deren Talunun adı bir müddət türkiyəli milyarder oğlu Kerim Sabancı ilə hallanırdı. Bir neçə həftə sevgili olan cütlüyü ayrıldığı məlum olub.

Ronaldonun anası İFLİC OLDU...

CYuventus'un futbolcusu Kristiano Ronaldonun anası Dolores Aveironun səhətində problem yaranıb. Qol.az xarici KİV-lərə istinadən xəber verir ki, 65 yaşı qadın dənən gecə insult keçirib və tacili olaraq xəstəxanaya yerləşdirilib. Həkimlərin cərrahi müdaxiləsi sayəsində iflic və digər ciddi problemlərin olmasına qarşı alınıb. Ronaldonun anasının şüurunun yerində, vəziyyətinin sabit olduğu bildirilib. Onun müalicəsinin xəstəxanada davam etdirilib. Duyu vurgulanıb.

Kolleclərə qəbul olmaq üçün 11 mindən çox abituriyent ərizəsini təsdiqlədib

2020/2021-ci tədris ili üçün Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsili müəssisələrinə (kolleclərə) ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında abituriyentlərin ərizə qəbulu davam edir.

Dövlət İmtahan Mərkəzindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, orta ixtisas təhsili müəssisələrinə ərizə qəbulu martın 11-dək internet vasitəsilə aparılır. Bu gün saat 11:55-ə olan məlumatə görə, müsabiqədə iştirak etmək üçün 11 min 492 abituriyent (Azərbaycan bölməsi - 11 min 154; rus bölməsi - 338) ərizəsini təsdiqlədib. Abituriyentlər ekabinet.dim.gov.az internet səhifəsində "Şəxsi kabinet" yaratıldıqdan sonra istifadəçi adı və parolundan istifadə etməklə saat 10-dan etibarən Dövlət İmtahan Mərkəzinin müvafiq internet səhifəsinə (eservices.dim.gov.az/erizetex/erize) daxil olub, "Abituriyentin elektron ərizəsi" formasını doldurur və ərizəni təsdiq edirlər.

Avtobusda cibgirlik edən şəxs saxlanıldı

Paytaxtda avtobusda cibgirlik hadisi baş verib. Daxili İşlər Nazirliyindən Trend-e verilən məlumatə görə, Nərimanov Rayon Polis İdarəsinin 17-de xətt avtobusunda Bakı şəhər sakini M.Tarverdiyevin cibindən 1 500 manat dəyərində mobil telefon olduğunu şübhəli bilinən paytaxt sakini A.Məmmədov tutulub.

Tailandda 4 metr uzunluğunda kobra tapıldı

Tailandın Phattalung şəhərində sahələr 4 metr uzunluğunda kobra tutublar. Trend xəbər verir ki, ilanı gənc qadın evinin yaxınlığında aşkar edib. Xilasedicilər gələnə qədər sakinlər kobrani tutu biliblər. Daha sonra ilan müvafiq qurumun nümayəndələrinə təhvil verilib.

maşın vurdu

Suraxanı rayonunun Yeni Güneşli qəsəbəsində "Subaru" markalı avtomobilə yolu keçmək istəyən ər-arvad vurublar. Daxili İşlər Nazirliyindən XəzərXəbər-e verilən məlumatə görə, martın 2-də saat 23 radələrində Suraxanı rayonunun Yeni Güneşli qəsəbəsində Bakı şəhər sakini R.Burjunov idarə etdiyi "Subaru" markalı avtomobilə yolu keçən paytaxt sakinləri Nəriman Nərimanovu və onun arvadını vurub. Nəticədə kişi hadisə yerində ölüb, qadın xəstəxanaya yerləşdirilib. Suraxanı RPİ tərəfindən araşdırma aparılır.

Yolu keçmək istəyən ər-arvadı

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müellifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Ses" in komputer mərkəzində yığılın, səhifələrin.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SIA və AZADINFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 4600